

વાગડ સંદેશ

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રનું
વૈવિધ્યપૂર્ણ સામયિક

WAGAD SANDESH

VARIETY MAGAZINE OF SHREE VAGAD KALA KENDRA

ગુજ.-અંગ્રેજી દ્વિભાષિક વર્ષ-૮ અંક-૭ • માર્ચ - ૨૦૧૬ છુટક નકલની કિંમત રૂ. ૧

Guj - Eng. Bi-lingual Vol-8 Issue 7 • March - 2016 Price Rs. 1

વધુ ફોટા માટે લોગ ઓન કરો
Log on for more photos
www.vagad.org

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર દ્વારા ભયાઉમાં રાહતના દરે મેડિકલ - સર્જિકલ કેમ્પ

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર દ્વારા ભયાઉમાં જનરલ સર્જરી નિદાન ઓપરેશન કેમ્પ

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર મેડિકલ સહાય ફંડમાં દાન આપનારનો આભાર

વાગડ વીશા ઓસવાળ સમાજની સર્વમાન્ય સંસ્થા શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રને અનુદાન આપવા બદલ દાતાઓનો હાર્દિક આભાર અને નવદંપતીના સુખમય જીવનની શુભકામના

રૂ. ૨૫,૦૦૦/- શ્રી રમણીક ગેલાભાઈ વાલજી ગાલા (લાકડીયા)

ચિ. અભિષેકના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૧૫,૫૦૦/-

શ્રી ખીમજી માડણ ગોંદરા (ભરૂડીયા)

ચિ. ઈશાનના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૧૧,૦૦૦/-

શ્રી એક સદ્ગૃહસ્થ તરફથી લગ્નભેટ (ઘાટકોપર)

રૂ. ૧૧,૦૦૦/-

શ્રી જયસુખ પોપટલાલ દેવશી છેડા (રવ)

ચિ. અમીશના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૧૧,૦૦૦/-

શ્રી અમૃતલાલ આશધીર જેટલાલ સાવલા

(ભયાઉ) ચિ. દિવ્યાના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૧૧,૦૦૦/-

શ્રી રકેશ પુનશી લખમશી કુરીયા (ભયાઉ)

ચિ. પરીનના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૧૦,૦૦૦/-

ડૉ. મણીલાલ પ્રેમજીભાઈ છેડા (લાકડીયા)

મેડીકલ રીલીફ ફંડમાં

રૂ. ૭,૫૦૦/-

શ્રી ભરત કરસન લાલજી સતરા (ભરૂડીયા)

ચિ. નૈનેસના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૭,૫૦૦/-

શ્રી ધીરજ ભાણજી માલશી ગાલા (સુવઈ)

ચિ. મયુરીના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૧૦૦/-

સ્વ. શ્રી બીપીન પ્રેમજી બચુભાઈ વધાણ પરિવાર

તરફથી (સુવઈ) ચિ. નીકીતાના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૧૦૦/-

શ્રી જયંતિલાલ આશધીર નીસર પરિવાર તરફથી

(સુવઈ) ચિ. નીકીતાના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૦૦૦/-

શ્રી જયંતિલાલ રાજાભાઈ મેઘજી દેદિયા

(કકરવા) ચિ. દિક્ષિતાના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૦૦૦/-

શ્રી વિનય વીરજી વેરશી બૌવા (નૂ. ત્રંબૌ)

ચિ. અર્પણના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૦૦૦/-

શ્રી કાંતિલાલ વેરશી ખેતશી ગડા (લાકડીયા)

ચિ. કુશલના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૦૦૦/-

શ્રી કેશવજીભાઈ રાયશી કોરશી સતરા (આધોઈ)

ચિ. મયંકના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૦૦૦/-

શ્રી શૈલેશ હેમચંદ છેડા (લાકડીયા)

ચિ. મીતના લગ્નપ્રસંગે

રૂ. ૫,૦૦૦/-

શ્રી રાજેન્દ્ર મોતીલાલ ગાલા (સામખીયારી)

ચિ. દૃષ્ટિના લગ્નપ્રસંગે

સ્મરણાંજલિ

રૂ. ૫,૦૦૦/-

દાદીમા ઉમાબેન કરસન ગાલાને શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ

કરતાં માતુશ્રી પાંચીબેન રામજી કરસન ગાલા પરિવાર

(લાકડીયા), વય : ૧૦૨ વર્ષ

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રના મેડિકલ ફંડ માટે ફાળો આપી આપના શુભ પ્રસંગોને યાદગાર બનાવો અને સદ્ગતોની યાદ તાજી રાખો. સંસ્થાને અપાયેલ દાન આવકવેરાની કલમ ૮૦-જી હેઠળ કર રાહતને પાત્ર છે. (દાનની વધુ વિગતો ૨૭મા પાને)

વાગડ સંદેશ

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રનું મુખપત્ર

: માનદ્ તંત્રી :

શ્રી જગશી વેરશી દેઢિયા

: પ્રકાશક :

શ્રી દામજી વિજપાર સાવલા

: પ્રકાશન સમિતિ :

શ્રીમતી પાર્વતી નેણશી ખીરાણી

શ્રી પ્રવીણ ચાંપશી ગાલા

શ્રીમતી શર્મિષ્ઠા યુનીલાલ ગાલા

પ્રકાશન પ્રારંભ ૧૯૭૨ થી

નિયમિત પ્રકાશન ૧૯૯૧ થી

આર. એન. આઈ. રજિસ્ટ્રેશન ૨૦૦૧ થી

ગુજરાતી-અંગ્રેજી દ્વિભાષિક: સપ્ટે. ૨૦૦૮ થી

વર્ષ-૮ • અંક-૭ • માર્ચ - ૨૦૧૬

: સંપાદક :

ચંદ્રસેન મોમાયા

: મુદ્રણ સ્થાન :

જયન્ત પ્રિન્ટરી

૩૫૨/૫૪, મુરલીધર મંદિર કમ્પાઉન્ડ,

ઠાકુરદ્વાર, ગીરગામ રોડ, મુંબઈ -૨.

ફોન : ૨૨૦૫ ૭૧૭૧

: પ્રકાશન સ્થાન :

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર - કાર્યાલય

સી-૧૦, ન્યૂ પોપટલાલ બિલ્ડીંગ,

પી. એલ. કાલે ગુરુજી માર્ગ, દાદર (પ.),

મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૨૮.

ફોન : ૨૪૩૭ ૧૨૧૨ / ૧૫૧૫

ટેલિફોન : ૨૪૩૭ ૧૮૧૮

Email : info@vagad.org

Website : www.vagad.org

વાગડ સંદેશમાં પ્રસિધ્ધ થતાં લેખોમાં પ્રદર્શિત વિચારો લેખકના પોતાના છે તેની સાથે તંત્રીમંડળ સહમત છે તેમ માનવું નહીં.

- તંત્રી મંડળ

તંત્રી સ્થાનેથી

માનદ્ તંત્રી : જગશી વેરશી દેઢિયા

આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિને સમાજની સ્ત્રીશક્તિને વંદીએ

દર વર્ષે ૮મી માર્ચના ઊજવાતો આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિન એટલે સમાજે તેના લગભગ અડધા જેટલા હિસ્સા માટે શું કર્યું કરવા જેવું હતું તેમાં શું બાકી રાખ્યું તેનું સરવૈયું કાઢવાનો દિવસ.

ઈ.સ. ૧૯૭૫ને આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા વર્ષ જાહેર કરવામાં આવ્યું ત્યારથી આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિનની ઉજવણી ૮મી માર્ચે થાય છે અને કરવી જોઈએ એવી સમજ આવી તે વાતને હવે ચાર દાયકાથી વધુનો સમય વીતી ગયો છે.

આ ચાર દાયકામાં મળેલી તકનો વાગડની નારીએ બહુ જ સારી રીતે ઉપયોગ કર્યો એ નોંધપાત્ર છે.

અત્યારે જેમની વય ૫૦-૫૫થી ઓછી હોય તેવી થોડા અપવાદ સિવાયની બધી વાગડની સ્ત્રીએ શાલેય શિક્ષણ પૂર્ણ કર્યું છે. ગ્રેજ્યુએટ જ નહીં સીએ-ડૉક્ટર-વકીલ એવા પ્રોફેશનલ ક્ષેત્રે પણ વાગડની નારીએ સિક્કો જમાવ્યો છે.

કુટુંબના નિર્ણયો લેવામાં પણ તે મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી રહી છે. પ્રોફેશનલ મહિલા સિવાયની મહિલાઓ પણ પ્રતિકૂળ સંજોગોનો સામનો કરવાનો આવે તો એ પડકાર ઝીલી લેવા સમાજના સહયોગથી સક્ષમ છે.

ગામ અને એરીયા વાઈઝ મહિલા મંડળોમાં સ્ત્રીઓની પરંપરાગત પ્રવૃત્તિઓ ઉપરાંત દેશ-વિદેશમાં ટ્રીપ યોજવાની પ્રવૃત્તિઓ સારી રીતે થઈ રહી છે.

સમાજનો જરા જેટલો ટેકો મળે તો જ્ઞાતિના સમાજજીવનને ધબકતું રાખવાની પૂરી જવાબદારી સ્ત્રીઓ જ ઉપાડી લઈ શકે એટલી સજ્જતા ને પરિપક્વતા આવી ગઈ છે.

મા અને દીકરી તથા સાસુ-વહુના સંબંધો વધુ સુમેળભર્યા બન્યા છે. સંયુક્ત કુટુંબ વ્યવસ્થા તૂટવાથી પણ કુટુંબમાં સ્ત્રીઓને મહત્ત્વની ભૂમિકા પ્રાપ્ત થઈ છે.

જોકે, કેટલીક નવી સમસ્યાઓ સામે આવી છે. સ્ત્રીઓ પડ્યું પાનું નીભાવી લેવાને બદલે એકલું જીવન જીવવા તૈયાર થઈ છે તેને કારણે છૂટાછેડાવાળા કુટુંબનાં સંતાનોની સમસ્યા ઊભી થઈ છે.

છોકરીઓ વધુ ભણતર લે અને છોકરાઓ ૧૦મું-૧૨મું ભણીને દુકાને લાગી જાય તેને કારણે એક અસંતુલન પેદા થયું છે જે સમજદારીપૂર્વક ઠીક કરવું પડશે.

બધાને વ્યક્તિત્વના વિકાસ માટેની તક મળવી જોઈએ એ વાત ખરી, પણ ગૃહિણી હોવું એય કુટુંબ અને સમાજ માટે મહત્ત્વની વાત છે એ સ્વીકારવું રહ્યું.

એકંદરે વાગડની નારીએ આત્મવિશ્વાસ કેળવ્યો છે, અહમભાવ નહીં એ સારી વાત છે. પણ આવનારા સમયમાં જીવન સમાજલક્ષી હોવાને બદલે વ્યક્તિ કેન્દ્રી બનશે એટલે આ આત્મવિશ્વાસ વત્તા ઓછા અહમભાવ તરફ ખેંચી જાય એ શક્ય છે.

સમાપનમાં એટલું કહેવાનું કે છેલ્લા ચાર દાયકામાં મહિલા ઉત્કર્ષની બાબતમાં જે કાંઈ થયું છે એ કાળના પ્રભાવે થયું છે. હવે એ ક્ષેત્રમાં જે થાય તે સામાજિક સંવાદ દ્વારા થવું જોઈએ.

આ માટે સૌએ પોતપોતાની માનસિકતા બદલવી રહી એમ કરી શકીએ તો જ આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિનની ઉજવણી સાર્થક થઈ ગણાય.

Form iv (see Rule 8)
WAGAD SANDESH (Gujrati-English Monthly)

- (1) Place of Publication : Shree Wagad Kala Kendra.
C-10, New Popatlal Bldg.,
P.L. Kale Guruji Marg, Dadar (W.),
Mumbai-28.
Ph. 24303649/24371212
- (2) Periodicity : Monthly
- (3) Printers Name : Damji Vijapar Savla
Whether Citizen of India : Yes,
Address : A-9, Prabhat, 28, Senapati Bapat
Marg, Dadar (W.), Mumbai-28.
Ph. 24300757
- (4) Publisher's Name : Damji Vijapar Savla
Whether Citizen of India : Yes,
Address : A-9, Prabhat, 28, Senapati Bapat
Marg, Dadar (W.), Mumbai-28.
Ph. 24300757
- (5) Editor's Name : Jagshi Vershi Dedhia
Whether Citizen India : Yes
Address : A-54, Ultra Hsg.Soc.,
Dilip Gupta Marg, Mahim,
Mumbai-400 016.
- (6) Owner (sole) : Shree Wagad Kala Kendra
Trust Reg. No. :
F/15359(Bom)31/7/92
- (7) Printed At : Jayant Printery, 352/54,
JSS Road, Mumbai-2.
Ph. : 22057171

I, Damji Vijapar Savla, hereby declare that the Particulars given above are true to be best of my knowledge belief.

Date : 1-3-2016 **Damji Vijapar Savla**
Mumbai -400028. Signature of Publisher

**ભારતીય રેલ દ્વારા દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને
યુનિક નંબર સાથેનું ઓળખપત્ર**

ભારતીય રેલવે પ્રશાસનના Divisional Rly Manager (Commercial) મુંબઈ સી.એસ.ટી. (C.Rly) દ્વારા દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને Unik No. સાથેનું I Card આપવાની શરૂઆત...હવેથી આવી દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ ઘેર બેઠા ઈન્ટરનેટ દ્વારા “કન્સેશન” સાથે રેલવે રિઝર્વેશન સાથે E ટિકિટિંગનું બુકિંગ કરાવી શકશે.

હવેથી રેલવે સ્ટેશનના ટિકિટ બુકિંગ કાઉન્ટર પર જવાની જરૂરત નહીં પડે. એમ આવું કાર્ડ મેળવનાર રિઝર્વેશન પિતાએ સંબંધિતો લાભ લઈ શકે તે માટે જણાવ્યું છે.

વાગડ-સંદેશ આપને નિયમિત મળે છે ?

જો આપનું સરનામું બદલાયું હોય અથવા આપને વાગડ સંદેશ ન આવતું હોય અને ચાલુ કરવાનું હોય તો નીચે આપેલ FORMATE મુજબ આપનું એડ્રેસ લખીને મોકલાવવા નમ્ર અનુરોધ.

એડ્રેસ બદલીને કારણે ઘણી નકલો સંસ્થાની ઓફિસે પાછી આવે છે.

સંસ્થા ઉપરાંત સમાજની બધી સંસ્થાઓના સમાચાર તથા વ્યક્તિગત સિધ્ધીઓ ઉપરાંત વિવિધ વિષયો પરના લેખોને સમાવતું આ માસિક આવશ્યકતા પ્રમાણે ફોર કલર પાના તથા સારા કાગળ પર છપાયેલ બ્લેક એન્ડ વ્હાઈટ પાના ધરાવે છે.

સંસ્થાને એ બાબતે સારો એવો ખર્ચ કરવો પડે છે તે છતાં સમાજના દરેક ઘરે ફ્રી મોકલાય છે.

આવા ક્વોલિટી મેગેઝિનની ઘણી બધી નકલો માત્ર સરનામું બદલાયા પછી પણ સંસ્થાને જાણ કરવામાં આવતી નથી અને ફોગટ જાય છે માટે ફરીથી **વાગડ સંદેશના વાચકોને વિનંતી આપનું સરનામું બદલાય કે તરત જ શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રની ઓફિસમાં જાણ કરો.** સગાં-સંબંધી પણ સરનામું બદલાવ્યું કે નહીં તેની જાણ સંસ્થાને કરી કે નહીં તેવો આગ્રહ રાખી સરનામામાં કાંઈ ફેરફાર હોય તો કરાવી લે.

એડ્રેસ માટેનું ફોર્મેટ

પૂરું નામ અટક સહિત :

બિલ્ડીંગનું નામ :

ચાલનું નામ :

બ્લોક નંબર/રૂમ નંબર :

રોડનું નામ :

લેન્ડ માર્ક :

એરિયા :

મુંબઈ : પીન નંબર :

ગામનું નામ :

ફોન નંબર : મોબાઈલ નં.:

(મહારાષ્ટ્ર/ગુજરાત/કર્ણ-વાગડ) જે હોય તે મુજબ બરોબર પાકું પોસ્ટલ એડ્રેસ આપવું.

સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓ

- ☆ સમાજને મેડિકલેઈમ છત્ર
- ☆ ટર્મ ઇન્સ્યુરન્સ
- ☆ મેડિકલ કેમ્પ
- ☆ વિદ્યાર્થી સન્માન
- ☆ વિશેષ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ 'ઉત્સવ'
- ☆ ક્રિકેટ
- ☆ કો-ઓપ. ક્રેડિટ સોસાયટીનું સંચાલન
- ☆ સમાજ સેતુ વાગડ સંદેશનું પ્રકાશન
- ☆ ઈન્ડોર ગેમ્સ
- ☆ આઉટડોર ગેમ્સ
- ☆ મેડિકલ રિલીફ
- ☆ યોગના નિયમિત વર્ગો
- ☆ હાર્ટ કેમ્પ
- ☆ શંખ પ્રક્ષાલન શિબિર
- ☆ સ્ટ્રેસ મેનેજમેન્ટ કેમ્પ
- ☆ નારી ઉત્કર્ષ યોજના
- ☆ સિનિયર સિટિઝનોને આઈકાર્ડ અપાવવા
- ☆ કુદરતી આફતોમાં રાહત અને પુનર્વસન
- ☆ ટ્રેકિંગ

વહીવટી કાર્યાલય :

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર અને
વાગડ કલા કેન્દ્ર કો-ઓપ. ક્રેડિટ સોસાયટી લિ.
સ્ટોન લોજ, ૧લે માળે, ૬૯, એસ.કે. બોલે રોડ,
અજંતા પ્લાયવૂડની સામે, દાદર (વેસ્ટ),
મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૨૮.

ફોન નં.: ૨૪૩૭૧૨૧૨-૧૫૧૫-૧૮૧૮

Email : vkkmumbai@gmail.com

Website: www.vagad.org.

સામાન્ય ઓફિસ ટાઈમ

સમય : ૧૦.૩૦ થી ૭.૦૦

લંચ ટાઈમ બપોરે : ૧ થી ૨ બંધ

રવિવાર અને રજાના દિવસે ઓફિસ બંધ

UPCOMING EVENTS OF VKK

57th Medical & Surgical Camp

Dated : 27-03-2016, Sunday
at Vagad Welfare Hospital, Bhachau - Kutch
Donor : Ajaramar Mahila Mandal
Matunga (West)
Aayojak - Shreemati Panuben Amrutlal Gala

58th Medical & Surgical Camp

Dated : 19-06-2016, Sunday
at Vagad Welfare Hospital, Bhachau - Kutch
Donor : Matushree Lataben Nemchand
Popatlal Gada (Adhoi)

VPL T-20 (SEASON - 8) 2016

Dates

1st Play of Round - 11th Match 2016
2nd Play of Round - 14th March 2016
Final Match (Night)
Sunday 20th March 2016 ,

Aakash Darshan

Dated :- 12th & 13th March 2016
Venue :- Nature Wadi , Khandas,
Village of Bhimashankar, Karjat

Skilled Development Camp

Dated :- May - 2016 (Tentative)
Age :- 15 yrs. to 18 yrs.
Venue :- Will be declared soon

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર દ્વારા શ્રી વાગડ વેલફેર સોસાયટી હોસ્પિટલ-ભચાઉ મધ્યે પદ્મો રાહતના દરે મેડિકલ અને સર્જિકલ કેમ્પ યોજાયો

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર મુંબઈ દ્વારા પદ્મો રાહતના દરે મેડિકલ અને સર્જિકલ કેમ્પરવિવાર, તા. ૦૭-૦૨-૨૦૧૬ના રોજ યોજાયો હતો.

આ કેમ્પના દાતા માતૃશ્રી શાંતાબેન રાયશી કરમશી ગાલા પરિવાર (લાકડિયા) અને મુંબઈના આર્થિક સહયોગથી શ્રી વાગડ સર્વોદય ટ્રસ્ટ સંચાલિત ધી ટાઈમ્સ ઓફ ઈન્ડિયા રીલીફ ફંડ શ્રી વાગડ વેલફેર સોસાયટી હોસ્પિટલ ભચાઉ મધ્યે યોજાયો. જેમાં કચ્છ વાગડ અને સૌરાષ્ટ્રના દર્દીઓએ લાભ લીધો. શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રના પ્રમુખ શ્રી જગશી દેઢિયાના જણાવ્યા અનુસાર આ કેમ્પમાં યુરોલોજીના લેપ્રોસ્કોપીથી (કીડનીમાં પથરીના દરેક જાતનાં ઓપરેશન), પ્લાસ્ટિક સર્જરીના દર્દીઓની તપાસ, ઓક્યુપેશનલ થેરાપીસ્ટ દ્વારા તપાસ અને માર્ગદર્શન, એમ.ડી. ફીઝીશીયન ડૉક્ટર દ્વારા દર્દીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી. ગરીબ દર્દીઓનાં ઓપરેશનો મફતમાં કરી આપવામાં આવ્યાં હતાં. દાતા પરિવાર તરફથી રાયશી કરમશી ગાલા, શાંતાબેન રાયશી ગાલા, નવીન રાયશી ગાલા, પ્રીતિ નવીન ગાલા, જવેરબેન ચંદ્રકાંત ગાલા, નૈતિક નવીન ગાલા અને શ્રેણીક નવીન ગાલાએ કેમ્પની કામગીરી નિહાળી હતી. હોસ્પિટલના સર્વે વિભાગોની મુલાકાત લઈ સંતોષની લાગણી વ્યક્ત કરી હતી.

આ કેમ્પમાં મેડિકલના-૩૧, યુરોલોજીના-૩૭, પ્લાસ્ટિક-સર્જરીના-૦૫, ઓક્યુપેશનલ થેરાપીસ્ટના-૦૫ એમ ૭૮ દર્દીઓને તપાસવામાં આવ્યા હતા. તેમાં યુરોલોજીના-૧૭, પ્લાસ્ટિક સર્જરી-૦૫

આમ ૨૨ ટોટલ ઓપરેશનો થયાં હતાં. આ કેમ્પમાં ૩૨ દર્દીઓના ૩૪ એક્ષ-રે અને ૩૨ દર્દીઓના ૧૨૭ પેથોલોજી લેબોરેટરીનાં પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યાં હતાં. હવે પછીનો આગામી કેમ્પ તા. ૨૭-૦૩-૨૦૧૬ના દિવસે યોજવામાં આવશે.

આ કેમ્પમાં સેવા આપનાર ડૉક્ટરોમાં કીડનીના સર્જન ડૉ. ધીરજ શાહ (M.S., M.Ch.), ડૉ. વી.કે. સુબ્રમણ્યમ (M.S., M.Ch.), જનરલ સર્જન ડૉ. દિપક શાહ (M.S.), પ્લાસ્ટિક સર્જન ડૉ. કલ્પેશ ગજવાલા (M.S., M.Ch.), ફીઝીશીયન ડૉ. વિજય પ્રેમજી નંદુ (M.D. (Medicine)), એનેસ્થેટીસ્ટ ડૉ. અનિતા રોય (M.D., D.A.), ડૉ. કલ્પના દીવેકર (M.D., D.A.), ઓક્યુપેશનલ થેરાપીસ્ટ ડૉ. ચાર્મી સાવલા (B.O.Th.), જનરલ પ્રેક્ટીશનર ડૉ. કાંતીલાલ કલ્યાણજી સાવલા (M.B.B.S.) એ સેવાઓ આપી હતી. આ આયોજનમાં શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રના પ્રમુખ જગશી વેરજ દેઢિયા, શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રના ચેરમેન ટ્રસ્ટી શ્રી દામજી વિજપાર સાવલા, માનદ્ મંત્રીઓ જીતુભાઈ ખીરાણી અને મનોજ કુરીયા, શ્રી વાગડ સર્વોદય ટ્રસ્ટના ડૉ. મનહર શાહ, લીલાધરભાઈ ગડા તેમજ હોસ્પિટલના વહીવટી અધિકારી ઈશ્વર ઓઝા, ડૉક્ટર સ્ટાફ તથા હોસ્પિટલના સ્ટાફ પ્રશંસનીય કામગીરી બજાવી હતી. વોલન્ટિયર્સ તરીકે શ્રી લખમશી હોથી ગાલા, નલિની ગાલા, પ્રિયંકા ગાલા અને સચિન વસંત છેડા તેમજ રૂપેશ તાંબે (VKK) એ સેવાઓ આપી હતી.

પદ્મો મેડિકલ કેમ્પના વિશિષ્ટ ઓપરેશનો

ગામ-આદીપુરથી એક નાનકડું બાળક હર્ષિત દાખલ થયું હતું. કુદરતની બલિહારી કે આ ૧૫ મહિનાના નાનકડાં બાળકને પેશાબ કરવામાં તકલીફ પડતી હતી. પેશાબ અટકી અટકીને આવતો હતો. તપાસ કરતા એની પેશાબની કોથળીમાં પથરી છે એવું નિદાન થયું. ડૉ. ધીરજ શાહ અને ડૉ. સુબ્રમણ્યમના પ્રયત્નો દ્વારા ઓપરેશન થયું અને ૮ MMની પથરી બહાર કાઢવામાં આવી.

તેજ પ્રમાણે રેખાબેન કેલાસ દવે જેમની ઉંમર ૨૩ વર્ષ હતી તેઓ કોટેશ્વરની બાજુમાં કપુરાશી ગામેથી આવ્યાં હતાં. એમના દિયર ભુજ હોસ્પિટલમાં કામ કરે પરંતુ શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રના યુરોલોજીના ઓપરેશનોની ડૉ. ધીરજ શાહને કારણે એટલી બધી ખ્યાતી થઈ છે કે એમના દિયરે ભાભીને કહ્યું કે આ ઓપરેશન શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર આયોજિત યુરોલોજીના કેમ્પમાં કરાવો ત્યાં ખૂબ જ સારું રિઝલ્ટ આવે છે. આપણને સૌને ગર્વ થાય કે આપણી સંસ્થા દ્વારા આયોજિત આ કેમ્પમાં કેટલું સુંદર કાર્ય થાય છે. રેખાબેનને ૨૨ MMની પથરી કાઢવામાં આવી. તેઓ ખૂબ રાજી થયાં અને દાતા, ડૉક્ટર, નર્સિંગ સ્ટાફ તેમજ વોલંટીયર્સ ભાઈ-બહેનોનો હૃદયપૂર્વક આભાર માન્યો.

ડૉ. કલ્પેશ ગજવાલા પ્લાસ્ટિક સર્જરીનની તો વાત જ ન્યારી છે. ચેલેન્જિંગ ઓપરેશનો હોય ત્યારે તેઓ ખીલી ઊંઠે. રાપરના એક બેન શાંતિબેન હરિજન ઉંમર ૩૨ વર્ષ. તેઓ સવારના રસોઈ કરતાં કરતાં ચૂલાથી દાઝી ગયા. સંજોગવસાત્ એમના ઘરવાળા ત્યાં હાજર હતા એટલે બચી ગયા. તાત્કાલીક સારવાર મળતાં જાનનું જોખમ ટળી ગયું. પરંતુ ચહેરો ગરદન અને છાતીનો ભાગ

કદરૂપો દેખાય-દાઝ્યાના ડાગ રહી જાય. તેઓને સમાચાર મળ્યા કે પ્લાસ્ટિક સર્જન ડૉ. ગજવાલા શ્રી વાગડ વેલફેર હોસ્પિટલમાં કેમ્પ માટે આવવાના છે એટલે તેઓ હોસ્પિટલમાં દાખલ થઈ ગયાં. ડૉ. કલ્પેશ ગજવાલાએ સર્જરીની કલાકારી દ્વારા ગરદન-છાતીના ભાગનું સફળ ઓપરેશન કર્યું. હવે થોડા દિવસોમાં એમનો ગરદન-છાતીનો ભાગ તેમજ અડધું મોઢું વ્યવસ્થિત થઈ જશે. આટલું સરસ કામ થતું જોઈ દાતાઓને પણ ખૂબ સંતોષ થયો. સંસ્થાના અધિકારીઓને પણ સમાજના પૈસાનો સદ્ઉપયોગ થતો જોઈ સંતોષની લાગણી થઈ.

તેજ પ્રમાણે ૨૫ વર્ષના યુવાન વિજયસિંઘ રાજુનાથને પણ પથરીની તકલીફ. એક ૧૮ MM અને ૫.૮ MMની પથરી સફળતાપૂર્વક બહાર કાઢવામાં આવી.

એક રસપ્રદ કિસ્સો દિપક મગન સુઢાનો છે. ૪ વર્ષનો દિપક એનું પહેલું ઓપરેશન ફાટેલા હોઠનું શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રના કેમ્પમાં જ થયું હતું. એના ટાળવામાં હોલ હતો. પહેલું ઓપરેશન સફળતાપૂર્વક અહીં થયું હોવાથી આ બીજું ઓપરેશન પણ અહીં કરાવવાનું એમણે નક્કી કર્યું. ડૉ. કલ્પેશ ગજવાલાએ સુંદર રીતે આ હોલને સર્જરી દ્વારા બંધ કરી નાના છોકરાનું જીવન આનંદમય બનાવી દીધું.

આપ સૌ દાતાઓ જે દાન આપો છો તેના કારણે આવા સુંદર કાર્યો થઈ રહ્યાં છે.

પડમો રાહતના દરે મેડિકલ અને સર્જિકલ કેમ્પ તા. ૭-૨-૧૬ રવિવારના દાતા માતૃશ્રી શાંતાબેન રાયશી કરમશી ગાલા પરિવાર-લાકડિયા “આંખે દેખ્યો અહેવાલ”

અમે ચાર મહિનાથી એટલે કે ભયાઉ જવાની ટ્રેનની ટિકિટ કઢાવી ત્યારથી આતુરતાથી રાહ જોઈ રહ્યા હતા. તે શુભદિવસ તા. ૭-૨-૨૦૧૬ના રવિવારે આવી ગયો.

સવારે ૭.૦૦ વાગે ભયાઉ સ્ટેશને ઉતરીને વિસામોમાં ગયા. ત્યાં રહેવાની સુંદર વ્યવસ્થાનું આયોજન VKK ટીમે કર્યું હતું. ૮.૩૦ વાગે અમે ફેશ થઈ ગયા હતા. પછી કાર અમને વાગડ વેલફેર હોસ્પિટલના કેમ્પમાં લઈ ગઈ. સૌ પ્રથમ અમે નૌકાશી કરી.

ત્યારબાદ દામજી વિજપાર સાવલા તથા જગશી વેરશી દેઢિયાએ અમને શ્રી વાગડ સર્વોદય ટ્રસ્ટ સંચાલિત શ્રી વાગડ વેલફેર સોસાયટી હોસ્પિટલ-ભયાઉમાં જનરલ દર્દીઓની મુલાકાતે તથા પ્લાસ્ટીક સર્જરીના ઓપરેશન, પથરીના ઓપરેશન વગેરે બતાવવા લઈ ગયા હતા.

અમારો દોહિત્ર ચિ. નીર રાજેશ ખીમજી કારીયાનો તેજ દિવસે જન્મદિવસ હોવાથી એણે સૌને કેક અને ચિકી આપી. દર્દીઓ તથા તેમની સાથે આવનારા અને ડોક્ટર, નર્સ વગેરેના મોઢા મીકા કરાવ્યા હતા. અમોએ હોસ્પિટલના દરેક વોર્ડની મુલાકાત લઈ દર્દીઓ સાથે વાર્તાલાપ કરતા અમને ખૂબ જ આનંદ થયો. પછી અમે લગભગ બપોરે ૧.૦૦ વાગે જમણને ન્યાય આપવા ગયા.

સુંદર સુવ્યવસ્થિત આયોજન માટે શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રની પૂરી ટીમને સત્સત્ વંદન કરીએ છીએ.

કીડનીના સર્જન ડૉ. ધીરજ શાહ, પ્લાસ્ટીક સર્જન ડૉ. કલ્પેશ ગજીવાલા, ફિઝીશીયન ડૉ. વિજય નંદુ, એનેસ્થેટીસ્ટ ડૉ. કલ્પના દિવેકર, ડૉ. અનિતા રોય, એક્યુપેશનલ થેરાપીસ્ટ ડૉ. ચાર્મી સાવલા, જનરલ પ્રેક્ટીશન ડૉ. કાંતિલાલ સાવલા, વરસોથી સેવા આપનાર એવા ડૉ. મનહર શાહ, લીલાધર માર્ગેક ગડા (અધા) તથા ઈશ્વર ઓઝા તે સર્વેનો અમે ખૂબ-ખૂબ આભાર માનીએ છીએ.

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્રની ટીમના શ્રી દામજીભાઈ, જગશીભાઈ, ડૉ. કાંતિભાઈ, જીતુભાઈ ખિરાણી, મનોજ કુરીયા, રૂપેશભાઈ, પ્રિયંકાબેન, નલિનીબેન, સચિનભાઈ છેડા વગેરે નામી-અનામી સર્વેનો હૃદયપૂર્વક અમે આભાર માનીએ છીએ. તમને સૌને આવા સરસ ઉમદા માનવસેવાના યજ્ઞમાં સેવા આપવા માટે અમે આપને બિરદાવીએ છીએ.

આ મેડિકલ કેમ્પ માટે ચાર વર્ષ પહેલા જીતુભાઈને નામ લખાવ્યું હતું. અમને આજે ખબર પડી કે આવા ઉમદા કાર્ય માટે દાતાઓશ્રીની કેવી પડાપડી થતી હશે કે અમારો ચાર વર્ષે નંબર લાગ્યો. જીવનમાં એક વખત નહીં પરંતુ વારંવાર આ કેમ્પના દાતા બનીને માનવસેવાનો લ્હાવો લેવા જેવો છે. આ દિવસ અમને સૌને જિંદગીભર યાદ રહેશે.

બધાને જય જિનેન્દ્ર.

નવીન રાયશી કરમશી ગાલા (“નવપ્રીત”)

લાકડીયા-હાલે-ખેતવાડી-મુંબઈ

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર-મુંબઈ સિનિયર સિટિઝન કાર્ડ સેવા

વા.વિ.ઓ. સમાજના ૬૦ વર્ષ પૂરા કે તેનાથી ઉપરની ઉંમરનાં ભાઈઓ-બહેનો માટે સિનિયર સિટિઝન કાર્ડ કાઢવાની સેવા અવરિત ચાલુ જ છે.

* રૂા. ૫૦/- ફોર્મની કિંમત છે. જેની સાથે નીચે આપેલ ડોક્યુમેન્ટ્સ લાગશે.

સિનિયર સિટિઝન કાર્ડ માટે : (૧) પાસપોર્ટની બે ઝેરોકસ અથવા રેશનિંગ કાર્ડની બે ઝેરોકસ, પેનકાર્ડની બે ઝેરોકસ, ઇલેકશન કાર્ડની બે ઝેરોકસ. (૨) સ્ટેમ્પ સાઈઝના ત્રણ ફોટો, (૩) બ્લડ ગ્રુપનું કાર્ડ અથવા રિપોર્ટ, (૪) બ્લડ પ્રેશર અથવા ડાયાબિટીઝની રેગ્યુલર દવા ચાલુ હશે તો ફેમિલી ડોક્ટર પાસેથી બીમારી અને દવાનું નામ લખાવીને લાવવું. (૫) ઈમર્જન્સીમાં સગાવાળાનું નામ અને સરનામું ફોન નં. સાથે.

* આ સેવા મુંબઈ એરીયા પૂરતી જ મર્યાદિત છે. (ચર્યગેટથી દહિસર અને ફોર્ટથી મુલુંડ.) * થાણા-જિલ્લા માટે થાણા ઓફિસમાં સંપર્ક કરવાનો રહેશે. * કાર્ડ માટે આવો તે પહેલા સંસ્થાની ઓફિસે ફોન કરી વિગત જાણી લેવી. ફોન નં. : ૨૪૩૭૧૫૧૫, ૨૪૩૭૧૮૧૮ * જેથી કરીને ઘક્કો થાય નહીં. સમય બગડે નહીં.

લિ. માનદ્ મંત્રીઓ

ID Cards for Senior Citizens after 60 Yrs.

Male & Female

Central & State Govt. have approved various benefits to the Senior Citizens above 60 yrs. of age.

The following are the benefits available for the Senior Citizens.

* Railway Concession-40% Male-60 yrs & 50% female-58 yrs.

* Maharashtra State Transport-50% (65 yrs.)

* Air Travel Concession-50% on only basic fare-63 yrs.

Female & 65 yrs. Male.

* Some private hospitals give discount-30% (60 yrs.)

* Govt. Hospitals give treatment free of cost (60 yrs.)

* Banks give extra interest-1/2% (60 yrs.)

* High Court will give priority hearing (65 yrs.)

* Maharashtra professional Tax - 100% (65 yrs.)

* M.T.N.L. 25% discount on monthly rentals (65 yrs.)

* Railways have separate queue for Senior Citizens (60 yrs.)

* Income Tax relief

કાયદા કાનૂન
સરળ સમજણ :
દામજી વિજપાર સાવલા

મહારાષ્ટ્ર સરકારની છૂટક વ્યાપાર અંગેની નીતિ

તાજેતરમાં મહારાષ્ટ્ર સરકારે છૂટક નાના વ્યાપારીઓ માટેની નીતિ જાહેર કરી છે. તેમાં છૂટક વ્યાપારીઓ માટે ઘણી સારી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. સાથે સાથે થોડીક તકલીફવાળી બાબતો પણ છે. આનું આપણે વિસ્તૃતરીતે વિશ્લેષણ કરશું.

દુકાનો મોડે સુધી ખુલ્લી રાખવાની અને અઠવાડિયાના સાતે સાત દિવસ સુધી ખુલ્લી રાખવાની પરવાનગી તો અગાઉ જ અપાઈ ગયેલ છે. તે મુજબ સવારે ૫ વાગ્યાથી રાતે ૧૧ વાગ્યા સુધી દુકાનો ખુલ્લી રાખી શકાશે અને વર્ષના બધા દિવસોએ દુકાનો ખુલ્લી રાખી શકાશે. પરંતુ અપવાદરૂપે ૨૬ જાન્યુઆરી, ૧૫ ઓગસ્ટ, ૧ મે અને ૨ ઓક્ટોબરે દુકાનો બંધ ન રાખીએ તો તે દિવસનો કર્મચારીને ડબલ પગાર આપી તેના બદલમાં ૧ દિવસની વધારાની છૂટી આપવી પડશે. વળી દુકાનો વધારે સમય ખુલ્લી રાખી શકાશે, પરંતુ કર્મચારી પાસે વધારેમાં વધારે આઠ કલાક જ કામ કરી શકાશે અને એકી સાથે વધારેમાં વધારે ૫ કલાકનું કામ કરાવી ત્યારબાદ ફરજિયાત ૧ કલાકનો આરામ આપવો પડશે.

આ નીતિમાં વ્યાપારીઓ માટે તકલીફની જોગવાઈ એ છે કે કરિયાણા અને ખાદ્ય ચીજવસ્તુઓના વ્યાપારીઓને મહારાષ્ટ્ર એસેન્શિયલ સર્વિસીઝ ધારા હેઠળ અને પેકેજડ કોમોડિટી ધારા હેઠળ આવરી લેવામાં આવશે. આ નિયમ વ્યાપારીઓને તકલીફ આપી શકે છે. આ અધિકાર હેઠળ સરકારી અધિકારીઓને એસ્મા અને લીગલ મેટ્રોલોજી કાયદા હેઠળ જે સત્તા મળશે. તેનો દુરુપયોગ થવાની સંભાવના છે. રાજકીય બંધ અથવા અશાંતિ હોય ત્યારે દુકાનદાર પોતાના જાનમાલની સલામતીના ભોગે દુકાન ચાલુ રાખી શકે નહીં. આવા

નાના દુકાનદારોને હેરાન કરતાં કામદાર યુનિયનો

મહારાષ્ટ્રમાં અને ખાસ કરીને મુંબઈમાં બિલાડીના ટોપની જેમ કામદાર યુનિયનો ઊગી નીકળ્યા છે. આ બધા યુનિયનોનું કામ નાના વ્યાપારીઓને હેરાન કરી તેમની પાસેથી પૈસા પડાવવાનું છે. આપણી દુકાનમાં કોઈ કર્મચારી બે ચાર મહિના કઠ્ઠા વગર કામ ઉપર આવે નહીં અને પછી ઓર્થોટો ફરીથી કામ ઉપર આવે ત્યારે સામાન્ય રીતે ચાર-છ મહિના સુધી રજા વગર ગેરહાજર રહેવાને આપણે ફરીથી નોકરીમાં રાખીએ નહીં. આથી કર્મચારી આવા યુનિયનમાં જઈને ફરિયાદ કરે છે અને યુનિયનવાળા વ્યાપારીને નોટિસ આપે છે કે તમે કર્મચારીને નોકરીમાંથી કારણ વગર કાઢી મૂક્યો છે એટલે ચડત પગાર, ગ્રેજ્યુઈટી, રજા પગાર, બોનસ વગેરેની જુદી જુદી રકમો લઈ હજારો રૂપિયાની માગણી કરે છે અને પૈસા ન આપો તો દુકાનની સામે ધરણા કરવાની ધમકી આપે છે.

હવે સાચી વસ્તુ એ છે કે આ યુનિયનોને આવી નોટિસ મોકલવાનો કે કર્મચારીઓના આ વસ્તુ માટે આટલા પૈસા આપવાનું કહેવાનો અધિકાર જ નથી. સરકારે લેબર કમિશ્નર રાખેલ છે જે કર્મચારીને કોઈ અન્યાય થતો હોય અથવા એના યોગ્ય પગારની અથવા અન્ય ભથ્થાઓની યોગ્ય ચુકવણી ન થતી હોય તો

સંજોગોમાં કાયદાનો અમલ થશે તો વ્યાપારીઓને તકલીફ થશે.

રાત્રે મોડે સુધી દુકાનો ખુલ્લી રહેવાથી વધુ કર્મચારીઓ રાખવા પડશે. જે રોજગારીની વધુ તકો ઉત્પન્ન કરશે અને છૂટક દુકાનદારોને શોપિંગ સેન્ટર બાંધવા માટે પ્રિમિયમ લઈને વધુ એફ.એસ.આઈ. આપવાની દરખાસ્ત મુકેલ છે તે આદર્શ દરખાસ્ત છે જે સંગઠિત રીટલર્સ અને ઓનલાઈન કંપનીઓ સામે છૂટક વ્યાપારીઓને વધુ મજબૂત બનાવશે.

ભાડા નિયમન ધારો (રેન્ટ કન્ટ્રોલ એક્ટ)ના બારામાં અગત્યનો ખુલાસો

કેબ્રુઆરી માસના અંકમાં રેન્ટ કન્ટ્રોલ એક્ટમાં આવનારા ભયજનક સુધારા માટેની વિગતો આપેલ હતી પરંતુ ધારાસભ્યો, વ્યાપારી સંસ્થાઓ અને પ્રજાના જબરદસ્ત વિરોધ પછી મહારાષ્ટ્ર સરકારે આ સુધારો લાવવાની દરખાસ્ત પાછી ખેંચી લીધી છે પરંતુ યાદ રહે કે છ મહિનામાં સરકાર બીજી વખત આ દરખાસ્ત લાવી છે અને બંને વખત પ્રજાના જબરદસ્ત વિરોધ થકી આ દરખાસ્ત પાછી લેવામાં આવી છે, પરંતુ આના ઉપરથી એક વસ્તુ એ શીખવાની છે કે સરકારના મનમાં આ ધારો લાવવાની ઈચ્છા ખૂબ જ છે અને બિલ્ડર લોબી (લેન્ડલોર્ડ લોબી) મજબૂત છે અને તે કોઈપણ ભોગે આ સુધારો લાવવા માગે છે એટલે આપણે સાવધ રહેવું પડશે અને હવે ભાડાની જગ્યા ઉપર તલવાર લટકતી રહેશે એમ સમજીને આપણે ભાડાની જગ્યાનો નિકાલ કરવાનો રહેશે.

સુપ્રીમ કોર્ટમાં ૧૦૦ માસનું ભાડું આપીને ભાડાની જગ્યા ઓનરશીપ કરી આપવાના કેસ ચાલુ છે અને તે ભાડુઆતાની તરફેણમાં આવશે તો ભાડાની જગ્યાવાળાઓને ઘણો ફાયદો થશે.

એની પાસે ફરીયાદ કરી એનું યોગ્ય નિરાકરણ લાવી શકે છે પરંતુ કર્મચારીઓ સરકારે નિમેલા કાયદેસર અધિકારીઓ (લેબર વિભાગ) સમક્ષ ફરીયાદ કરવાને બદલે ગેરકાયદે રીતે યુનિયનમાં ફરિયાદ કરે છે અને યુનિયનવાળાની ધાકધમકીથી વ્યાપારીઓ પાસેથી પૈસા કઢાવી તગડું કમીશન યુનિયનવાળા ખાઈ જઈને કર્મચારીને ક્ષુલ્લક રકમ આપે છે.

યુનિયનવાળાની આવી ધમકીભરી નોટિસોથી પરેશાન થવાને બદલે વ્યાપારીઓને મક્કમ રીતે તેનો સામનો કરવો જોઈએ. યુનિયનવાળાની કોઈપણ નોટિસનો જવાબ આપવાનું જરૂરી નથી અને જવાબ આપવો પણ જોઈએ નહીં અને વધારે હેરાન કરે અને દુકાનની સામે અપશબ્દો બોલે કે ગાળાગાળી કરે તો પોલીસમાં ફરિયાદ કરીને તેમને શબક આપવો જોઈએ. તાજેતરમાં દાદરની એક દુકાનમાં આવો કિસ્સો બન્યો હતો જેમાં પોલીસ આવીને યુનિયનવાળોને કહી ગઈ કે તમારે જે કહેવાનું હોય તે કોર્ટમાં જઈને કહો દુકાનની આગળ ધરણા ન કરો કે અપશબ્દ ન બોલો તો આના ઉપરથી આપણે શિખામણ એ લેવાની છે કે યુનિયનવાળાની ગેરકાયદે નોટિસ કે ધમકીને વશ થવું નહીં.

આપણી વાત

શર્મિષ્ઠા ચુનીલાલ ગાલા (લાકડિયા - ખાર)
sharmisthashah8270@hotmail.com

રણનો આનંદ - ડેસ્ટિનેશન દુબઈ

મિત્રો,

ભારતની બહાર ફરવા જવું હોય અને તમારી પાસે પાંચ કે છ જ દિવસનો સમય હોય તો દુબઈ બેસ્ટ ઓપ્શન છે. દુબઈ એ આધુનિક શહેર છે. જુદા જુદા શેપના હાઈરાઈઝ બિલ્ડિંગો, સુંદર હોટલ્સ, મોટા મોટા મોલ્સ, સુંદર પ્લાનિંગ સાથેના પહોળા રસ્તા અને ઊંડીને આંખે વળગે એવી સ્વચ્છતાને કારણે દુબઈમાં ફરવું ગમે છે. દુબઈ એ રણપ્રદેશ છે તેને કારણે અહીં કુદરતી સૌંદર્ય જોવા નહીં મળે, પરંતુ રણપ્રદેશમાં મનુષ્યની કરામત જોઈને ચકિત થઈ જવાય છે. અહીં કુદરત કરતા માનવસર્જિત ચીજો જોવા જેવી છે. દુબઈ એ ટેક્સ ફી, કાઈમ ફી અને કર્પ્શન ફી કન્ટ્રી છે. દુબઈમાં એક સ્થળેથી બીજે સ્થળે જવા માટે મેટ્રો ટ્રેન, બસ, પ્રાઈવેટ ટેક્સી વગેરેની સગવડ છે. અહીંની મેટ્રો ટ્રેન, દુબઈ મોલ, મોલ ઓફ અમીરાટ્સ વગેરે સ્થળોને કનેક્ટ કરે છે. તેથી અહીં હરવુંફરવું ઘણું સરળ બની જાય છે. દુબઈનો ફેમસ મીનાબજાર વિસ્તાર તમને મુંબઈમાં હોવાની અનુભૂતિ કરાવે છે.

દુનિયાનું સૌથી ઊંચામાં ઊંચું બિલ્ડિંગ **બુર્જ ખલીફા** દુબઈમાં આવેલું છે જે બસો માળનું છે અને તેમાં ૧૨૪મા માળથી આપણે સમગ્ર દુબઈનું વિહંગાવલોકન કરી શકીએ છીએ. આ ઊંચા બિલ્ડિંગનું એન્ટ્રન્સ દુબઈ મોલમાં જ છે. તેથી તેની સાથે દુબઈ મોલમાં પણ ફરી શકાય છે. **દુબઈ મોલ** પણ ખૂબ જ સુંદર બનાવેલું છે. અહીંનું ઈન્ટીરીયર વર્લ્ડ ક્લાસનું બનેલું છે. અનેક મોટી બ્રેન્ડ્સ આ મોલમાં છે. આ મોલમાં જ એક **ચ્યુઝિકલ ફાઉન્ટેન શો** પણ થાય છે જે સાંજે જોવા મળે છે. દુબઈ મોલમાં જ એક એકવેરિયમ પણ છે જે તમે અલગ ટિકિટ લઈને જોઈ શકો છો. આ મોલમાં સુંદર વોટર ફોલ પણ છે જ્યાં ફોટોગ્રાફી કરી શકાય છે. આ મોલ એટલો મોટો છે કે એક દિવસમાં ફરી શકાય નહીં. દુબઈમાં જ મોલ ઓફ એમીરાટ્સ પણ છે. જ્યાં આવેલું સ્કી દુબઈ વર્લ્ડનો મોટામાં મોટો સ્નો પાર્ક છે. જ્યાં પણ પ્રવેશ ફી ભરીને આનંદ માણી શકાય છે.

દુબઈ રણપ્રદેશ છે. ત્યાં માલસામાન લાવવા લઈ જવાની અગવડ પડતી હોવાથી દરિયાનું પાણી અંદર ખેંચીને દુબઈ કીક બનાવવામાં આવી જેને કારણે ટ્રાન્સપોર્ટેશન સરળ બન્યું. દુબઈ કીકમાં **છાઉ કુઝ** છે. આપણે ત્યાં ગેટ વે ઓફ ઈન્ડિયા પર જેવી રીતે બોટમાં રાઉન્ડ મારી શકાય તેવી જ રીતે છાઉ કુઝમાં દોઠ બે કલાકની રાઈડમાં ફરવાનો આનંદ માણી શકાય છે.

દુબઈમાં જુમૈરાહ બીચ પણ સુંદર છે. સ્વચ્છ બ્લ્યુ કલરનું પાણી જોઈને આંખો ઠરે છે. અહીં ફોટોગ્રાફી કરવાની મજા આવે છે. આ બીચની બાજુમાં જ દુનિયાની સૌથી મોંઘામાં મોંઘી સેવન સ્ટાર **હોટલ બુર્જ અલ અરબ** છે. જેનું ઈન્ટીરીયર ગોલ્ડ પ્લેટેડ છે. આ જ રસ્તે આગળ જતાં અલ કસર હોટલ છે. જ્યાં

૧૮ કરેટ ગોલ્ડ પ્લેટેડ હોર્સ સ્ટેચ્યુ મૂકેલા જોઈ શકાય છે. **દુબઈ મરીના** વિસ્તારમાં પણ અલગ અલગ શેપના અનેક સુંદર હાઈરાઈઝ બિલ્ડિંગો આવેલા છે.

દુબઈમાં અનેક આર્ટફીશીયલ આઈલેન્ડ બનાવેલા છે. તેમાં **પામ જુમૈરા** આઈલેન્ડ ખૂબ જ સુંદર છે. પામ ટ્રીના શેપમાં બનાવેલું આ આઈલેન્ડ છે. જ્યાં શાહરૂખ ખાન સહિત અનેક સેલિબ્રિટીઝના બંગલા છે. વર્લ્ડ ફેમસ **એટલાન્ટિસ હોટલ** પણ આ આઈલેન્ડમાં જ છે. મોનો રેલ વડે આ આઈલેન્ડનું વિહંગાવલોકન કરી શકાય છે. તેવી જ રીતે તેનો એરીયલ વ્યુ પણ લઈ શકાય છે. એટલાન્ટિસ હોટલમાં રહેવાનો લ્હાવો પણ લેવા જેવો છે. આ હોટલમાં એક એકવાવેન્ચર લોસ્ટ ચેમ્બર બનાવેલું છે જે પણ એક મોટું એકવેરિયમ છે. આ ઉપરાંત એક મોટો વોટર પાર્ક પણ આ હોટલની અંદર જ છે. હોટલમાં સ્ટે કરીને આ બેઉ ફેસિલિટીઝનો આનંદ મેળવી શકાય છે.

દુબઈમાં આવેલી ગોલ્ડ માર્કેટ જે **ગોલ્ડ સુક** તરીકે ઓળખાય છે તે આખી દુનિયાની અંદર ફેમસ છે. અહીંની કંઝ નામની શોપમાં દુનિયાની સૌથી વજનદાર વીંટી રાખવામાં આવેલી છે જેને ગીનીસ બુક ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડ્સમાં સ્થાન પણ મળ્યું છે. આ વીંટી તેમાં જડેલા સ્ટોનના વજન સાથે ૬૩ કિલોની બનેલી છે. અહીંની ગોલ્ડ માર્કેટમાં સોનાના બપ્તર જેવા ડ્રેસ, મુગટ અને મોટા મોટા સેટ ડિસ્પ્લેમાં જોઈ શકાય છે. ગોલ્ડ સુકની બાજુમાં જ આવેલી સ્પાઈસ માર્કેટમાંથી તેજાના ખરીદી શકાય છે. ગોલ્ડ સુક ડેરા દુબઈ વિસ્તારમાં આવેલું છે. બર દુબઈથી ડેરા દુબઈ વિસ્તાર જવું હોય તો અબ્રાટેક્ષી એટલેકે વોટર ટેક્ષી દ્વારા જઈ શકાય છે. આ ઉપરાંત ત્યાં અલ રશ મેટ્રો સ્ટેશન પણ છે અને પ્રાઈવેટ ટેક્ષી કે બસ દ્વારા પણ ત્યાં જઈ શકાય છે.

દુબઈ રણપ્રદેશ હોવાના કારણે અહીં **ડેઝર્ટ સફારી**નો આનંદ મેળવી શકાય છે. આમ તો આપણા કચ્છ જેવું રણ છે, પરંતુ આપણે ત્યાં સપાટ રેતાળ પ્રદેશ છે જ્યારે અહીં **Sand dunes** (રેતીના ઢૂવા) જોવા મળે છે. લેન્ડ ક્રુઝર ગાડીમાં બેસીને અહીં રાઈડનો આનંદ માણી શકાય છે. જે તમને મીની રોલર કોસ્ટર રાઈડ જેવો અનુભવ કરાવે છે. જોકે કમર કે ગરદનની તકલીફ ધરાવતી વ્યક્તિઓએ સંભાળવા જેવું ખરું. ડેઝર્ટ સફારીમાં જ બેલી ડાન્સ, ધનોરા ડાન્સ, ફાયર શો વગેરે કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવે છે. દુબઈનું **મિરેકલ ગાર્ડન** પણ જોવાલાયક છે.

દુબઈથી બે કલાકના રસ્તે અબુધાબી છે. જ્યાં આવેલી '**શેખ ઝાયેદ ગ્રાન્ડ મોસ્ક**' દુનિયાની આઠમા નંબરની અને યુએઈની પ્રથમ નંબરની મોસ્ક છે. જે અતિસુંદર છે. તેની કારીગરી બેનમૂન છે. ત્યાં મુલાકાત માટે યોગ્ય ડ્રેસ્કોડનું પાલન કરવું જરૂરી છે. અબુધાબીમાં જ **ફરારી વર્લ્ડ** છે. જ્યાં દુનિયાની સૌથી ફાસ્ટેસ્ટ રાઈડ આવેલી છે. ફરારી વર્લ્ડથી થોડાક અંતરે જ ફેમસ હોમ સ્ટોર આઈકીયા છે.

કાવ્ય વૈભવ

સંકલન : લવંગિકા સાવલા

થાય સરખામણી

થાય સરખામણી તો ઉતરતા છીએ

તે છતાં આબરૂ મેં દીપાવી દીધી

એમના મહેલને રોશની આપવા

ઝૂંપડી પણ અમારી જલાવી દીધી

ઘોર અંધાર છે આખી અવની ઉપર

તો જરા દોષ એમાં અમારો ય છે

એક તો કંઈ સિતારા જ નહોતા ઉગ્યા

ને અમે પણ શમાઓ બુઝાવી દીધી... થાય...

કોઈ અમને નડ્યા તો ઊભા રહી ગયા

પણ ઊભા રહી અમે, કોઈને ના નડ્યા

ખુદ અમે તો ન પહોંચી શક્યા મંજિલે

વાટ કિન્તુ બીજાને બતાવી દીધી...થાય...

કોણ જાણે હતી કેવી વર્ષો જૂની

જિંદગીમાં અસર એક તનહાઈની

કોઈએ જ્યાં અમસ્તુ પૂછ્યું કેમ છો ?

એને આખી કહાણી સુણાવી દીધી...થાય...

જીવતા જે ભરોસો હતો ઇશ પર...

એ મર્યા બાદ બેફામ સાચો પડ્યો

જાત મારી ભલે ને તરાવી નહીં

લાશ મારી પરંતુ તરાવી દીધી... થાય...

જમાનો સામે જ ઊભો હતો

તબીબો પાસેથી ભૂલી ગયો દિલની દવા લઈને

જમાનો સામે જ ઊભો હતો દર્દો નવા લઈને

તરસને કારણે નહોતી રહી તાકાત ચરણોમાં

નહીં તો હું તો નીકળી જાત રણથી ઝાંઝવા લઈને

હું રજકણથી હલકો છું તો પર્વતથી ય ભારે છું

મને ના તોળશો લોકો તમારા ત્રાજવા લઈને

ફક્ત એથી મેં મારા શ્વાસ અટકાવી દીધા બેફામ,

નથી જન્મતમાં જાવું મારે દુનિયાની હવા લઈને

બરકત વિરાણી 'બેફામ'

સોનોગ્રાફી - ૪૦

ડૉ. પાર્વતી નેણશી ખીરાણી
(લાકડિયા - માટુંગા)

વ્યસન

પ્રિય વાચકગણ નમસ્કાર,

આ વિશ્વમાં ભાગ્યે જ કોઈ એવું હશે જે કોઈકને કોઈક વ્યસનમાં ફસાયેલું ન હોય. વાંચીને આંચકો લાગ્યો ને ! આપણો નંબર પણ વ્યસનીઓની જમાતમાં ઉમેરાઈ શકે. જેના વગર આપણને ચાલે જ નહિ એ બધા વ્યસન જ ગણાય એ રીતે વિચારતા કોઈને સાદા દાળભાતનું તો કોઈને રોટલીનું વ્યસન તો કોઈને ચા, કોફી તો ઠીક, દૂધનું પણ વ્યસન હોય છે. પણ આ બધા વ્યસન ખતરનાક નથી પણ થોડે ઘણે અંશે જરૂરી પણ છે. એટલે જ વ્યસન તરીકે ઓળખાતા પણ નથી. કેટલાકને બોલવાનો પણ એક નશો કે કેફ હોય છે. ક્યારેક તો બોલવાના નશાવાળાને અટકાવવા પણ ભારે પડે છે.

મારા જેવાને વળી વાંચવાનું વ્યસન અને આપ જેવા વાંચકો મળે એટલે લખવાનું વ્યસન પણ થઈ જાય. વાંચકો જ્યારે લેખન માટે પ્રશંસા કરે ત્યારે કેફ ચડી જાય એનો અનુભવ કેટલાય કોલમિસ્ટો, લેખકો, પત્રકારો વગેરેને થઈ જતો હશે. મને પણ એવા અનુભવો કેટલીયે વાર થયા છે જેમાંના કેટલાક અહીં પ્રસ્તુત કરું છું.

તાજેતરમાં હું એક સગાઈમાં ગઈ હતી. ત્યાં બે વયસ્ક ભાઈઓએ મને બોલાવીને પૂછ્યું કે તમે જ પાર્વતીબેનને? મેં સંમતિસૂચક માથું હલાવ્યું એટલે મને કહે કે તમે આવા વિવિધ માહિતીસભર લેખ કેવી રીતે લખો છો ? આ બધું ક્યાંથી શોધી આવો છો ? એમાંથી અમને નવું નવું જાણવાની અને વાંચવાની મજા આવે છે. આવું જ્યારે અજાણી વ્યક્તિઓ પાસેથી સાંભળીએ ત્યારે નશો ન ચડે તો જ નવાઈ !!

વળી મારી પિત્રાઈ મામાની ઢિંકરી રાજુલ રવજી ગડા તો જ્યારે મળે ત્યારે મને લેખ માટે અવશ્ય કહેતી ફરે કે તું આ બધું ક્યાંથી શોધી આવે છે મને તો વાંચવાની બહુ જ મજા આવે છે. હું પર્યુષણ કરાવવા કાલીના ગઈ હતી ત્યારે એક દુપથી ૭૦ વર્ષની વયવાળા બહેન (નામ યાદ નથી) મને કહે હું તમારા લેખ ખાસ વાચું છું. એક મોટી ઉંમરના બેન લેખ વાંચીને પ્રશંસા કરે ત્યારે નશો ઓર ચડી જાય. જાન્યુઆરીના અંકમાં 'આત્મહત્યા અને સંથારો' એ લેખ વાંચીને મને ભાનુબેન વીરજીભાઈ ફુરીયાએ કહ્યું કે એમાં જે છેલ્લો મુદ્દો છે એ તો ખરેખર અસરકારક છે. એ જ રીતે ઘણાં ભાઈ-બહેનો અંદરના અમુક ચોક્કસ મુદ્દાઓ (પર્ટીક્યુલર પોઈન્ટ) નો ઉલ્લેખ કરીને એની પણ ચર્ચા કરે ત્યારે ખ્યાલ આવે કે આ ભાઈ કે બહેન કેટલા ધ્યાનથી વાંચે છે. વળી પૂછે પણ ખરા હવે કયો નવો વિષય લેવાના છો ? ત્યારે મારે પણ વિચારવું પડે કે હવે કયો વિષય લેવો?

વળી કેટલાક તો પોતાનાં સગાં-વહાલાં સાથે આપણી ઓળખાણ પણ કરાવે? આ 'વાગડ સંદેશ'માં લખે છે એ પાર્વતીબેન છે એમના લેખ તો હું ખાસ વાંચું છું. બસ આ બધાં મંતવ્યો જ નશો ચડાવવા માટે પૂરતા છે. માટે જ એને વ્યસનની કેટેગરીમાં મૂકી શકાય. આ નશો જ લખવા માટે વિવશ કરી મૂકે છે.

પરંતુ આ વ્યસન નુકસાનકારક નહિ પણ ફાયદાકારક છે તેમ જ એને વ્યસનની કેટેગરીમાં પણ મૂકવામાં આવતા નથી. કદાચ એટલે જ લેખન વાંચન કરવાવાળાનો અને વ્યસનમાં ફસાયેલા બંનેનો સમય કેવી રીતે પસાર થાય છે એ માટે સંસ્કૃતમાં એક સુંદર શ્લોક છે.

કાવ્યશાસ્ત્ર વિનોદેન કાલો ગચ્છતે ધીમતામ્ ।

વ્યસનેન ચ મુર્ખાણાં નિદ્રા કલહેન વા ॥

અર્થાત્ - બુદ્ધિશાળીનો સમય કાવ્ય અને શાસ્ત્રના આનંદથી પસાર થાય છે જ્યારે મુર્ખાઓનો સમય વ્યસન, નિદ્રા અને કજિયાથી પસાર થાય છે.

આપણે અહીં જે વ્યસનની વાત કરવાની છે તે આપણને શારીરિક, માનસિક, સામાજિક, આર્થિક રીતે બરબાદ કરી નાંખે છે એની વાત કરવાની છે. એના ગેરફાયદા શું છે ? કેવી રીતે એની યુંગાલમાં ફસાઈ જવાય છે, એનું અર્થઘટન વગેરે દૃષ્ટાંત સહિત આવતા અંકમાં જોઈશું.

ધબકાર

પ્રવીણ ચાંપશી ગાલા (C.A.)
(ભચાઉ - ગ્રાન્ટ રોડ)

પ્રેમ રતન ધન પાયો...

હાલમાં જ ૧૪ ફેબ્રુઆરીના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રેમદિવસ ઊજવાઈ ગયો!!! માનવજીવનના મહત્વના ચાર તબક્કાને પ્રેમરૂપી લાલ ગુલાલે રંગવાનો નમ્ર પ્રયાસ છે...

બાળપણનો પ્રેમ...

એ મારા ઘરની પાસેના ચોકમાં રમવા આવતી,
ને હું છુપાઈને તેને ટીકી ટીકીને જોયા કરતો;
અચાનક જ તે મારી તરફ ફરીને એકીટરો જોતી,
ને હું મારી નજર જૂકાવીને થોડે શરમાઈ જતો...
મેદાનમાં સાંકળી કે પકડાવ રમતાં રમતાં,
દાવ આપતાં થાકીને હાંફી જતી તે બિચારી;
ને હું તેની નજીકથી ભાગવાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કરતો,
ને પકડાઈ જઈને આઉટ થયાનો ડોણ પાણ કરતો...
એક જ સ્કૂલમાં ભણતા હતા જ્યારે અમે,
મોડા આવનારને શિક્ષાના પાઠ ભણાવતો હું;
મારી નજર નીચેથી ચોરપગલે સરકી જતી એ,
આડું જોઈને પણ છટકવાનો મોકો આપતો હું...
તે વખતની રમતોય કેવી નિર્દોષ હતી,
હું બનતો પપ્પા ને મમ્મીની ફરજ તેની રહેતી;
મારે બસ કમાવા સિવાય બીજું કંઈ કામ નહોતું,
પણ તેનેય મારી બાજુમાં બેસવાની ક્યાં ફરસદ રહેતી ?...

જુવાનીનો પ્રેમ...

નવલાં નોરતાંની રમઝટ પૂરી થતાં જ,
મોડી રાતે તેના ઘર સુધી મૂકવા જતાં જ;
તેને ઘરે પહોંચાડીને દાદરા ઉતરતી વેળાએ,
અનિમેષ નજરે નિરખતી રહેતી બારીમાંથી એ...
કોલેજની પાટલી ઉપર જમણે માથું ટેકવી બેસતો,
એ જ હરોળમાં ડાબે માથું ટેકવી બેસતી રહેતી;
વાણબોલાયેલા શબ્દો જ્યારે આંખો બોલતી મ્હારી,
જવાબમાં પહોંચ આપતી ઢળેલી આંખો તેની...
પિકનિકનો એકેવો મસ્તીભર્યો સમા હતો ?
પવનની લહેર હતી કે દુપટ્ટાનું ઉડાણ હતું ?
એનું પગથિયાં ઉપરથી પડવું શું સ્વભાવિક હતું ?
કે મારા હાથોમાં ઝીલાવાની તેની ખ્વાઈશ હતી ?
ધીરે ધીરે પગ પાછા ફરી રહ્યા હતા ઘર તરફ,
કે મૌસમને પણ કસોટી કરવાનું સૂઝ્યું હશે ?
ધોધમાર વરસાદ તૂટી પડ્યો અઘવરચેથી જ,
એક જ છત્રીમાં સાથે રહી ભીંજાવાનું લખ્યું હશે ?

પ્રૌઢાવસ્થાનો પ્રેમ...

હવે અમારે શબ્દોના મિનારા નથી ચણવા પડતા,
એકમેકના ચહેરાઓ જ બોલે છે અમારી વાણી;
એની આંખના આંસુ ભીંજવે હૃદય મ્હારું,
ને એની હસીની ચહેકથી ખીલે રોમેરોમ સરવાણી...
રાત્રે રસ્તો ઓળંગતી વેળાએ મને ઝાંખુ દેખાય,
ત્યારે હાથ ઝાલી લે મારો જાણે સપ્તપદી ગવાય;
સપ્તપદી ટાણે શબ્દો હતા ને અર્થની ખબર નહોતી,
હવે રહ્યો માત્ર અર્થ ને શબ્દોની કોઈ પરવા નથી...
ઘર, બાળકો ને વહેવાર ઘણો સંસાર વધી ગયો,
તોય શોધું છું તેને જે ચહેરો દિલમાં વસી ગયો;
એનો અડધો તૂટેલો દાંત હજીય દાબમાં રાખે છે તેના હોકને,
જેમાં અડધો હું ભીંજાઈ ગયો તોય અડધો કોરો રહી ગયો...
તનથી એક થયા હવે મનથી થવાનો પ્રયાસ,
આત્મનથી એક થવાનો મારગ મને જડી ગયો;
પ્રેમ-રતન-ધન પામીને તૃપ્ત થઈ જા હે માનવી,
રાધા બનીને ચાખ્યો રસ, હવે મીરા બનીને વહી રહ્યો...

વૃદ્ધાવસ્થાનો પ્રેમ...

મને દેખાતું ઓછું ને તેને સંભળાતું ઓછું,
તોય એનો ચહેરો હું વાંચી લેતો ને મને એ સાંભળી લેતી;
ક્યારેક કરચલી વિનાના તેના ચહેરાનો આભાસ થાય મને,
ને 'ડોશી' કહેતાય 'પ્રિયે' નો રણકાર સંભળાય છે એને...
રસ્તો ઓળંગતા હજીય મારો હાથ ઝાલે છે એ,
મારી હથેળીના ગરમાયનો હજીયે લૂકત માણે છે એ;
તેના હાથની સૂવાળપ જળવાઈ છે અકબંધ એવી જ,
હસ્તમેળાપ સમયે ઘુજતા કરને ઝાલ્યો તો તેવી જ...
યશ્મા અને ચોકઠાં તો એક જ રાખ્યા છે અમે,
વાંચું હું ને સાંભળે ઈ, ને એકમેકને જમાડીએ અમે;
સમયને પસાર કરવાના કંઈક તો બહાનાં જોઈશે ને ?
લડીએ-ઝગડીએ હજી ને રિસામાણાં-મનામાણાં તો જોઈશે ને ?
ખાટલે પડતી એ ને તરત સામે થઈ જતો હું,
પગ દુઃખતા એના ત્યારે બદલો વાળતો હું;
પ્રભુ, વિનંતી છે એટલી કે તેને જ પહેલાં બોલાવ જે,
ઈ એકલી નહીં ટેકે, પછી મને તેની યાદે જ જીવાડ જે...
ઈ એકલી નહીં ટેકે, પછી મને તેની યાદે જ જીવાડ જે...

‘પુષ્પાવિહાર’

પુષ્પા કિશોર ગાલા - લાકડિયા-ખાર

ઈર્ષાભ્રુનું અમોઘ શસ્ત્ર - નિંદા

“પ્રતિષ્ઠાવધે એટલે “નિંદા”નો "Tax" ચુકવવો જ પડે”

તાળીઓનો ગડગડાટ એટલે નિંદાની શરૂઆત. આ જાપાનની કહેવત છે અને ગંભીર ચેતવણી આપતાં એટલું જ કહે છે કે તમારાં સત્કાર્યો બદલ સમાજ તાળીઓના ગડગડાટથી વધાવશે તો ખરા, પરંતુ તાળીઓના ગડગડાટથી તમારામાં અહમ પેદા કરી તમને સનમાર્ગથી કદાચ દૂર પણ કરશે પછી તાળીઓથી વધાવી ચૂકેલો એ સમાજ તમારી નિંદા કરશે. તમારા ટીકાખોરો વધશે, પરંતુ સાવધાન ! સત્કાર્યો જરૂર કરો પરંતુ તાળીઓના ગડગડાટને પચાવતા શીખો અને પાત્રતા કેળવો અને આ વાક્ય યાદ રાખવું કે “પ્રશંસાની પાલખીમાં બેસવું છે તો નિંદાની નનામી ઉપાડવી જ પડશે.”

તમે જ્યારે તમારા જીવનની કારકિર્દીને ત્રિભેટે ઊભા હો ત્યારે તમારા રહેલા પેલા ટીકાકારોને ઓળખો એ તમને કેટલું નુકસાન પહોંચાડી રહ્યા છે તેનો તાગ મેળવો અને પછી એને પડકારો. અને જે લોકોને તમારી હાજરી કંપાવી નાખે છે એવા લોકો જ તમારી ગેરહાજરીમાં ટીકા કરશે અને ઘસાતું બોલશે અને નિંદા આમ તો ટોળામાં પણ થતી હોય અને બે વ્યક્તિમાં પણ થતી હોય અને નિંદા ભલે એક વ્યક્તિ કરતું હોય પરંતુ સાંભળનાર વ્યક્તિ પણ બરોબરનો ભાગીદાર છે અને મોટે ભાગે ટીકાખોરો તમને હલકા ચીતરવા માટે અને પોતે મહાન છે એવું સાબિત કરવા તમારી નિંદા કરે છે.

આગળના જમાનામાં માણસો ઓટલા પર બેસીને વાતો કરતા નિંદા-કુથળી કરે અને એમાં સ્ત્રીઓ માટે તો કહેવત પડી ગઈ કે “મળે ચાર ઓટલા તો ભાંગે કોઈના ઓટલા” પરંતુ હવે કોઈને નિંદા કરવા માટે બહાર ઓટલા પર પણ જવું પડતું નથી અને એ કામ મિડિયા એટલે વોટસઅપ ગ્રુપ, ફેસબુક મારફતે સહેલાઈથી વાતોને વંટોળિયાની જેમ બધા ફેલાવી શકે છે. નિંદા-કુથળી એ એક એવી ચીજ છે જેને કેટલાક લોકો વાનગીનો દરજ્જો આપીને માણે છે. નિંદા કરવાથી જો જીભ મોચવાઈ જતી હોત અને કાન કરમાઈ જતા હોત તો એવી અવસ્થા તો ઈશ્વરે કરી હોત તો જગત વિશેષ જીવવા લાયક હોત.

જૈન ધર્મમાં તો નિંદાને નરકની ખાણની ઉપમા આપવામાં આવી છે માટે ક્યારેય સાધુ-સંતો કે ધર્મની નિંદા કરીને કર્મનો બંધ ન બાંધવો અને અન્ય ધર્મ કે અન્ય સંતોની પણ ઉપેક્ષા ન કરવી. અર્થાત : “પોતાના ધર્મના ટીકા (ચાંદલા) કરી બીજાના ધર્મની ટીકા (નિંદા) ન કરવી” આ વાક્ય જીવનમાં ઉતારશું તો ઘણા પાપથી બચી જશું. આ તો થઈ જૈન ધર્મની વાત પરંતુ ગાંધીજીનું પણ પોતાના જીવનનું એક ખૂબ પ્રચલિત ભજનમાં શબ્દો છે કે “વેષણવજન તો તેને કહીએ જે પીડ પરાઈ જાણે... સકળ લોકમાં સહુને વંદે નિંદા ન કરે કેનીરે...”

જ્યારે લોકો તમારી નિંદા કરે તો નાસીપાસ ન થવું પરંતુ એ વાત યાદ રાખવી કે દરેક રમતમાં પ્રેક્ષકો જ શોર મચાવતા હોય છે. કઠોર ટીકા કે નિંદા થતી હોય

ત્યારે મારા ખપનું ગ્રહણ કેમ કરવું એ શીખી લેવું જોઈએ. એના માટે ગાંધીજીનું એક દૃષ્ટાંત : એક વખત ગાંધીજી તેમના આશ્રમમાં બેઠા હતા અને એક વ્યક્તિનો કાગળ આવ્યો અને એ કાગળ ગાંધીજીએ ખોલ્યો અને વાંચ્યો પરંતુ તે કાગળ તેમના વિરોધીનો હતો; અને ગાંધીજી માટે ખૂબ ગાળો અને ખરાબ વાક્યો લખ્યા હતા. ગાંધીજીએ કાગળ વાંચી લીધો અને એ કાગળને ટાંચણી પીનથી બંધ કરવામાં આવ્યો હતો. હવે ગાંધીજીએ એ કાગળ ફાડીને ફેંકી દીધો અને ટાંચણી પોતા પાસે રાખી લીધી. પેલા બાજુમાં ઉભેલા માણસને અચંબો થયો અને પ્રશ્ન કર્યો કે બાપુ કાગળ ફાડી કેમ નાખ્યો? કોનો હતો ને શું લખ્યું હતું ત્યારે બાપુએ હસીને જવાબ આપ્યો કાગળમાં લખેલું મારા કામનું ન હતું એટલે મેં ફાડી નાખ્યો અને ટાંચણી મને ઉપયોગમાં આવશે એટલે લઈ લીધી. સારાંશ : સફળ વ્યક્તિ પોતાની નિંદા અને ટીકામાં સ્વસ્થ રહી તેમાંથી મળતો લાભ લઈ લે છે.

અને શાસ્ત્રોમાં તો કહ્યું છે કે બીજા લોકો તમારી નિંદા કરે તો તમારા પાપ ધોવાય. જ્યારે જેસલ બહારવટીયો હતો અને તેણે ખૂબ પાપ કર્યા હતા અને તોરલે તેને સુધારવાનો અને મહાન વ્યક્તિ બનાવવાનું નક્કી કર્યું ત્યારે જેસલે પણ તેનો સ્વીકાર કર્યો. પાપનો એકરાર પણ કર્યો પરંતુ બધા પાપ પૂરા ન ધોવાય ત્યારે તોરલે જેસલે પોતાનાં કપડાં ગામની પાદરે કુવા કઠિ ધોવા જવું અને કપડાં ઉંચકીને લઈ જવા અને બજારમાંથી જ જવું. લોકો જુએ એવી રીતે જેસલ તો તૈયાર થઈ ગયો, પરંતુ લોકોને આ હજમ ન થયું અને એની નિંદા કરવા લાગ્યા, હસવા લાગ્યા કે ધરતીને ધ્રુજાવનારો, લોકોને ભયભીત કરનાર એક બહારવટીયો આજે પોતાની સ્ત્રીનાં કપડાં ધોવા જાય છે ? જેસલે તો કોઈ પ્રતિકાર ન આપ્યો કારણ કે એને તો લોકો નિંદા કરે તો એના કર્મ ધોવાય. આ બાજુ જેસલ તોરલનાં કપડાં ધુએ છે. લોકો ટીકા કરે છે. જેમ જેમ કપડાં ધોવાતા ગયા તેમ તેમ તેના પાપ ધોવાતા ગયા અને પાપથી હળવો થયો અને પીર બની ગયો.

અંતમાં : ક્ષમાનું કવચ પહેરી લ્યો. નિંદા કે ટીકા કરવાવાળાના તીર વ્યર્થ જશે અને નિંદા કરનાર જ નિંદાને પાત્ર બની રહેશે.

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર અને દાદર સ્થા. સંઘના યોગ વર્ગની પિકનિક

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર દ્વારા કરસન લઘુ હોલ ખાતે નિયમિત સવારે ૬.૫૦ થી ૭.૫૦ સુધી શ્રી વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન સંઘના સહકારથી ‘ફી’માં યોગ વર્ગ ચલાવવામાં આવે છે. જેમાં જૈન ભાઈ-બહેનો આવીને લાભ લે છે.

આ યોગ વર્ગમાં સહભાગી થતા લોકો માટે ૧૧ ફેબ્રુ.ના ‘મિલન-વિહાર’ ખાતે પિકનિક કમ યોગાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું અને બધાને ખૂબ જ મજા આવી હતી. (તસવીરો છેલ્લા કવર પર)

જ્ઞાનગંગા

સંપાદિકા : ડૉ. પાર્વતી નેણશી ખીરાણી

નામ : _____

ગામ : _____ હાલ _____

જ્ઞાનગંગા - ૧૧૩

- ૧) 'વાગડ સંદેશ' ગુજરાતી-અંગ્રેજી દ્વિભાષિક તરીકે ક્યારથી શરૂ થયું?
  - (A) ૨૦૦૮ (B) ૨૦૦૧ (C) ૧૯૯૧ (D) ૧૯૭૨
- ૨) ૨૬ જાન્યુઆરી ૨૦૦૧ના ક્યા રાજ્યમાં ધરતીકંપને કારણે તબાહી મચી હતી?
  - (A) મહારાષ્ટ્ર (B) બિહાર
  - (C) ગુજરાત (D) દિલ્હી
- ૩) સૌથી ભારે ધાતુ કયું?
  - (A) પારો (B) ઈરિડિયમ (C) લિથિયમ (D) સીસુ
- ૪) જાપાનનું જાપનીઝ નામ કયું?
  - (A) તાકાઉ (B) નિપ્પોન (C) નિઓન (D) ટોકુકુઈ
- ૫) 'ખોજા' તરીકે ઓળખાતી મુસ્લિમ જ્ઞાતિ કઈ જ્ઞાતિમાંથી વટલાયેલી જ્ઞાતિ છે?
  - (A) બ્રાહ્મણ (B) લોહણા (C) ભાટિયા (D) દલિત
- ૬) રાણી લક્ષ્મીબાઈના પિતાનું નામ શું હતું?
  - (A) ધોડોપંત (B) મોરોપંત (C) કાલુચંદ (D) શિવગુરુ
- ૭) ૩૬, ૮, ૪૯, ૨૭, ૬૪, ૬૪, ૮૧... ક્રમમાં કઈ સંખ્યા આવે?
  - (A) ૧૦૦ (B) ૧૨૫ (C) ૧૧૦ (D) ૧૨૧
- ૮) 'Hold'નો કયો અર્થ સાચો નથી?
  - (A) કબજામાં હોવું (B) પકડી રાખવું (C) કાણું (D) સમાવવું
- ૯) ભારતે શ્રીલંકાને તેના ઘરઆંગણે બાવીસ વર્ષ બાદ ક્રિકેટમાં હરાવ્યું ત્યારે કેપ્ટન કોણ હતું?
  - (A) સચિન તેંડુલકર (B) કપિલ દેવ
  - (C) મહેન્દ્રસિંહ ધોની (D) વિરાટ કોહલી
- ૧૦) ધૃતરાષ્ટ્રનો સૌથી મોટો પુત્ર કોણ હતો?
  - (A) યુધિષ્ઠિર (B) દુર્યોધન (C) દુઃશાસન (D) ભીમ

જ્ઞાનગંગા - ૧૧૨ના જવાબ

- (૧) (A) ઋષભ તારાયંદ ચરલા (૨) (C) આનંદીબેન પટેલ
- (૩) (B) મિલિમીટર (૪) (B) કર્ણાટક (૫) (C) બ્રાહ્મણ
- (૬) (B) ૬ વર્ષ ૪ મહિના ૧૦ દિવસ (૭) (B) મધ્યગા
- (૮) (C) વારંવાર (૯) (D) પોલો (૧૦) (B) જાનકી

જ્ઞાનગંગા - ૧૧૧ના નામ

બધા સાચા : કર્તુર રામજી ગડા - લાકડિયા-દાદર
 બિજલ રાજેશ ગડા - લાકડિયા-ઘાટકોપર
 ૯ સાચા : હર્ષા મણિલાલ કારીઆ - કકરવા-દાદર

ધરમશી કાનજી ગાલા - નૂત્રંબૌ-ભાંડુપ
 ૮ સાચા : મનિષા જયેશ ગડા - થોરીયારી-ગિરગામ
 ૭ સાચા : નિકીતા રોહિત ગાલા - ભયાઉ-ઘાટકોપર
 કલ્પના જયંતી નિસર - સુવર્ધ-વસઈ
 ૬ સાચા : જવેરબેન શીવજી છેડા - લાકડિયા-માટુંગા
 ૫ સાચા : શાંતા લખમશી ગાલા - મનફરા-બોરીવલી
 અન્ય મોકલનાર : સ્મિતા દિલીપ છેડા - ભયાઉ-ઘાટકોપર

જ્ઞાનગંગા - ૧૧૨ના નામ

બધા સાચા : પ્રીતિ નવીન ગાલા - લાકડિયા-ખેતવાડી
 દમયંતી કુંવરજી શાહ - લાકડિયા-ગોરેગામ
 ૯ સાચા : દામજી ઉગમશી ફરીઆ - આઘોઈ-ગોરેગામ
 ઈન્દિરા જયંતિલાલ ગાલા - રવ-માહિમ
 ૮ સાચા : જવેરબેન શીવજી છેડા - લાકડિયા-માટુંગા
 ૬ સાચા : હર્ષા મણિલાલ કારીઆ - કકરવા-દાદર
 ચંદ્રિકા પ્રવીણ ગાલા - રવ-મલાડ
 શાંતા લખમશી ગાલા - મનફરા-બોરીવલી
 કલ્પના જયંતી નિસર - સુવર્ધ-વસઈ
 ૫ સાચા : પદ્માબેન અચુભાઈ નંદુ - કકરવા-દાદર ટી.ટી.

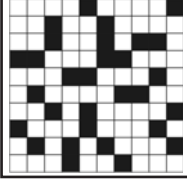
Holi

Holi, a festival of colors
 Cooling us in hot summers.
 This festival don't require candles or crackers
 Just a bit of gulal and a dash of waters.
 Color everyone from friends to foes
 Drench them completely from top to toes.
 Worship is done of holy fire
 The story of prahlad is great to inspire
 Some play with pichkari some with balloon
 Celebration starts at morning and ends at noon.
 On this day people forgets all grudges and
 burries all sorrows
 To have a new start for today and better
 tomorrows.

Shweta Jayesh Chheda
 Bharudiya-Ghatkopar

શબ્દ ચાતુર્ય (૧૬૬)

રચયિતા : દેવિકા હિતેન્દ્ર સાવલા (મનફરા-મેટ્રો)

નામ : _____
ગામ : _____ હાલ _____

શબ્દ ચાતુર્ય (૧૬૫)નો ઉકેલ

૧	૨	૩		૪	૫	૬		૭	
૮				૯					
			૧૦			૧૧	૧૨		૧૩
૧૪	૧૫	૧૬			૧૭				
૧૮				૧૯				૨૦	
			૨૧	૨૨			૨૩		
૨૪	૨૫					૨૬			
				૨૮	૨૯		૩૦		
૩૧		૩૨		૩૩			૩૪		૩૫
	૩૬					૩૭			

૧૧	૧૨	૧૩		૧૪	૧૫	૧૬		૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૨૧	૨૨	૨૩		૨૪	૨૫	૨૬		૨૭	૨૮	૨૯	૩૦
૩૧	૩૨	૩૩		૩૪	૩૫	૩૬		૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
૪૧	૪૨	૪૩		૪૪	૪૫	૪૬		૪૭	૪૮	૪૯	૫૦
૫૧	૫૨	૫૩		૫૪	૫૫	૫૬		૫૭	૫૮	૫૯	૬૦
૬૧	૬૨	૬૩		૬૪	૬૫	૬૬		૬૭	૬૮	૬૯	૭૦
૭૧	૭૨	૭૩		૭૪	૭૫	૭૬		૭૭	૭૮	૭૯	૮૦
૮૧	૮૨	૮૩		૮૪	૮૫	૮૬		૮૭	૮૮	૮૯	૯૦
૯૧	૯૨	૯૩		૯૪	૯૫	૯૬		૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦

આડી ચાવી

- ૧) પક્ષાઘાત (૩)
- ૪) છાપ, ચલાણી સિક્કો, ગીની (૩)
- ૭) અનુમાન, કલ્પના (૨)
- ૮) વાનર, વાંદરો (૩)
- ૯) પહોળું જાડું એક પાથરણું, ગાલીચો (૩)
- ૧૧) ભાષાંતર, અનુવાદ (૪)
- ૧૪) ઈન્કલાબ ----- (આઝાદીની લડાઈનો એક નારો) (૪)
- ૧૭) પંચ (૩)
- ૧૮) કેડ, કટી (૩)
- ૧૯) હંક, દુરાગ્રહ (૩)
- ૨૦) છાસ (૨)
- ૨૧) રમતમાં આવતો વારો, યુક્તિ પેચ (૨)
- ૨૩) શિક્ષા, દંડ (૨)
- ૨૪) રાવણ (૪)
- ૨૬) તીરનો ભાથો (૪)
- ૨૮) માછલાં, પંખી વગેરે પકડવા માટેની જાળી, ફાંદો (હિન્દી) (૨)
- ૩૦) માછલાં પકડવાનો આંકડો (૨)
- ૩૧) અંજામ, ફજેતી (૩)
- ૩૩) ટેક, પણ, આબરૂ, મુખ્ય (૨)
- ૩૪) હેત, સ્નેહ, મમત્વ (૩)
- ૩૬) હિજરી સનનો નવમો માસ (૪)

૩૭) કબર (૧)

ઊભી ચાવી

- ૧) માથાકૂટ (૫)
- ૨) એક રાશિ, કરચલો (૨)
- ૩) ચૂંટણીનો મત (૨)
- ૪) આનંદ, લહેર (૨)
- ૫) પાણીનો કુંડ (૨)
- ૬) સાવ સહેલી વસ્તુ કે કામ જે રમતા રમતા સઘાય (૫)
- ૭) ત્રાજવું, તુલા (હિન્દી) (૩)
- ૧૦) ચર્ચા, ચડસાચડસી (૨)
- ૧૨) નકામું, બાતલ કરેલું (૨)
- ૧૩) એક પ્રકારના લાડુ, એક છંદ (૩)
- ૧૫) કિંમત, મૂલ્ય, ધન (૨)
- ૧૬) જેમાં માલ ભર્યો હોય તે ખાલી પાત્ર (૪)
- ૧૭) ગાલની ઉપરનો કાન આગળનો માથાનો ભાગ (૩)
- ૨૦) તા.ક. મુખ્ય લખાણ પૂરું થયા પછી તેની નીચે ઊમેરેલું લખાણ (૫)
- ૨૨) જંગલ (૨)
- ૨૩) સાત સૂરોની સૂરાવલી, જયા પ્રદા, રિશી કપૂરની એક ફિલ્મ (૪)
- ૨૫) શરાફ, નાણાવટી (૪)
- ૨૮) બહાર જવું તે, જવાની ક્રિયા (૩)

૨૮) થોડા વાળની સેર (૨)

૩૨) સરખું, સમાન, સોગન (૨)

૩૫) ગાયનના ઠોકનું માપ, સૂર (૨)

શબ્દ ચાતુર્ય-૧૬૪ના નામો

સાયું: રસીલા પંકજ છેડા-ભયાઉ-ઘાટકોપર

પ્રીતિ નવીન ગાલા-લાકડિયા-ખેતવાડી

દમયંતી કુંવરજી શાહ-લાકડિયા-ગોરેગામ

વનિતા શામજી ગાલા-મનફરા-ઘાટકોપર

કેસરબેન બાબુલાલ ગડા-ભયાઉ-મલાડ

કલ્પના જયંતી નિસર-સુવર્ણ-વસઈ

દિવાળી મૂળજી દેદિયા-મનફરા-પાર્લા

શાંતા લખમશી ગાલા-મનફરા-બોરીવલી

હર્ષા મણીલાલ કારીઆ-કકરવા-દાદર

રૂક્મણી ધરમશી ગાલા-નૂ. ત્રંબૌ-ભાંડુપ

૧ ભૂલ :

જવેરબેન કાંતિલાલ દેદિયા-મનફરા-શિવાજી પાર્ક

લીલાવંતી રમેશ નિસર-આઘોઈ-અંધેરી

જવેરબેન શીવજી છેડા-લાકડિયા-માટુંગા

મનીષા જયેશ છેડા-થોરીયારી-ગિરગામ

કસ્તુર રામજી ગડા-લાકડિયા-દાદર

૩ ભૂલ : સ્મિતા દિલીપ છેડા-ભયાઉ-ઘાટકોપર

દમયંતી રતનશી ડાઘા-લાકડિયા-બોરીવલી

૪ ભૂલ : જાગૃતિ એસ. ગડા-લાકડિયા-ચર્ની રોડ

(વધુ નામ ૧૫મે પાને)

મનની વ્યથા

સંપાદક - અરવિંદ પોપટલાલ ગડા

જેમણે પણ સામાજિક નિસ્બત દાખવી કાંઈ વિચાર્યું હોય કે લખ્યું હોય પણ સમાજ સમક્ષ કેમ મુકવું તે અંગે મનમાં વ્યથા અનુભવી રહ્યા હોય તે સર્વેને આ મંચનો ઉપયોગ કરવા સાદર આમંત્રણ છે. આપ આપના પત્ર વાગડ કલા કેન્દ્રની ઓફીસે મોકલી શકો છો આ બાબત વિશેષ માર્ગદર્શન મેળવવા સંપાદકનો મો.નં. 09322234694 પર સંપર્ક કરી શકો છો.

સામાજિક નિસ્બતની આ કોલમ માટે સમાજના વયોવૃદ્ધ આગેવાન શ્રી અર્જુન શંભુલાલ ગાલાએ વર્તમાન ધાર્મિક પરિસ્થિતિ માટે એક પત્ર મોકલ્યો છે. ધાર્મિક બાબત સામાન્ય રીતે છેલ્લેવા જેવી બાબત નથી પણ અર્જુનભાઈએ સમગ્રના સંદર્ભમાં આજની ધાર્મિક પરિસ્થિતિની વાત કરી છે. વળી તેમણે અજરામર જૈન સંઘ તરફ ઇશારો કર્યો છે પણ તેમાં પણ ક્યાંય કોઈ વ્યક્તિગત નિર્દેશ નથી તેથી આ લેખ અહીં છાપ્યો છે.

મિત્રો ધર્મ એ સહુથી અગત્યની બાબત હોવા છતાં કોઈ તેના વિશે બોલતા અચકાય છે ત્યારે અર્જુનભાઈનો આ લેખ દીવાદાંડી સમાન નિવડશે એમ લાગે છે. - સંપાદક

આપણે ક્યાં જઈને અટકશું ?

આજે સમગ્ર વિશ્વ એક સંક્રાન્તિ કાળમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે. ક્યારે હવે શું બનશે તે કલ્પી શકાય તેવું નથી. દરેક ક્ષેત્રે અનેક ઊથલપાથલો, અંધાધૂંધી અને સમસ્યાઓ દેખાઈ રહી છે. ધાર્મિક ક્ષેત્ર પણ આમાંથી બાકાત કેમ રહી શકે.

જૈન સમાજ પણ આજે કેટકેટલી આંતરિક સમસ્યાઓથી ઘેરાયેલો છે. તે નાની વાતોના હઠાગ્રહો, અહં-મન જનિત આંતરિક સંઘર્ષો અને એકાંતદષ્ટિનો અભાવ, આચાર્યોની નિષ્ક્રિયતા, અધિકારીઓની આપબુદ્ધશાહી અને યાતુવિધ સંઘની નિર્ચાયક દશાના કારણે જે વિકટ પ્રશ્નો ઉભા થયા છે. તે કોઈ સહદર વિચારકને ચિંતા અને ગ્લાનિ ઉપજાવે તેવા છે.

ધર્મનું કાર્ય સમાજને જોડવાનું છે, તોડવાનું નહિ. જે ભેદમાંથી અભેદ લઈ જાય એજ સાચો ધર્મ, ધર્મ વિશેની આવી સમજણ અને જાગૃતિ જ્યાં સુધી પ્રજામાં હતી ત્યાં સુધી ભારતીય પ્રજા એક હતી, પરંતુ જ્યારથી આ જાગૃતિ ભૂલવા માંડી, ધર્મના આંતરિક તત્ત્વને બદલે બાહ્ય માળખાએ મહત્ત્વ વધવા માંડ્યું ત્યારથી ધર્મને બદલે સંપ્રદાયવાદ ધીરે ધીરે ફેલાતો ગયો-ભાષાવાદ વકરતો ગયો. જ્ઞાતિવાદ વકરતો ગયો અને નવા નવા વકરતા આ વાદોએ વિવાદોએ વિખવાદોએ ભારતની એકતાને ખંડિત કરવાનું પાપ કર્યું છે.

આજે આપણા જૈન સંઘની જો કોઈ કરુણતા હોય, કમનસીબી હોય તો તે આ છે કે આપણે ભગવાન મહાવીરના વીતરાગ ધર્મના અને મોક્ષ માર્ગના ઉપાસક છીએ. એ વાત ભૂલી ગયા અને અમે આ આચાર્યને અને આ ગુરુદેવને માનનારા છીએ. અમે આ પક્ષના પ્રેમી છીએ આ વાત આપણા મગજની અંદર એવી બંધાઈ ગઈ કે એના કારણે સંઘના ફાંટા પડી ગયા છે.

જૈન સમાજમાં ચર્ચાના અનેક પ્રશ્નોમાં અત્યારે સહુથી વધુ ચર્ચા અને અગત્યનો પ્રશ્ન હોય તો તે છે અજરામર જૈન સંઘની એકતાનો પ્રશ્ન. જ્યાં સુધી

સમસ્ત અજરામર જૈન સંઘ એક ન બને-એક નેજા હેકળ ના આવે ત્યાં સુધી બીજી બધી સમસ્યાઓ ઉકેલવી બહુ મુશ્કેલ છે. એવું સૌ કોઈ વિચારી રહ્યા છે અને અનુભવી રહ્યા છે.

આજે આપણા સંઘની આ છિન્નભિન્ન સ્થિતિનું જો કોઈ મુખ્ય કારણ હોય તો તે આપણા યાતુવિધ સંઘમાં વ્યાપી ગયેલી એકાંતદષ્ટિ છે. આજે કોઈ કોઈને સમજવા તૈયાર નથી. કોઈ પોતાના મતથી વિરુદ્ધ વાતને સ્વીકારવા તૈયાર નથી. સહિષ્ણુતાપૂર્વક અને સાંભળવા પણ તૈયાર નથી પછી જૈન સંઘમાં એકતા કે શાંતિ ક્યાંથી સ્થપાય.

જેમ એક કુટુંબ મોટું થાય ત્યારે વ્યવસ્થાને માટે ભાગલા પડે. એક કુટુંબના ભાઈઓ જુદા થાય તેમાં વાંધો નથી પણ એમના હૈયાં જુદા થઈ જાય છે ત્યાં તકલીફો ઊભી થઈ જાય છે.

છાપે ચડેલા આપણા સંકુચિત વિવાદોના કારણે આજે આચાર્યોનું ગૌરવ સમાજની નજરમાં ઘટ્યું, જૈન સંઘની ગરિમા પણ ખંડીત થઈ. અનેકાંતવાદી ભગવાન મહાવીરના ઉપાસકો આવા ? એમ કહીને દુનિયાના લોકોએ જૈન સંઘની હાંસી ઉડાવી.

જૈન સંઘના અગ્રણીઓ, કાર્યકર્તાઓ, હોદ્દેદારો અને સૌ આરાધકને હૃદય પ્રેમપૂર્વક વિચારવાનું છે કે તમે જે સંઘમાં હો એ સંઘમાં, વિવાદ વકરે નહિ અને સંપ્રદાયવાદ માઝા મુકે નહિ તેનું ખાસ ધ્યાન રાખો. આજે કદાચ સમગ્ર સંઘમાં એકતા ન સંધાય તો વાંધો નહિ, પણ એક વાક્યતા અને સંપ જળવાઈ રહે તેનું ધ્યાન રાખજો. આ રીતે દરેક સંઘો આ વાતને વિચારશે તો આપણી આવતી કાલ અત્યંત ઉજ્જવળ બનશે.

અર્જુન શંભુલાલ ગાલા
(લાકડીયા-ઘાટકોપર)

(૧૪મા પાનાથી ચાલુ)

શબ્દ યાતુર્ય-૧૬૫ના નામો

સાચું: વર્ષા યુનીલાલ શાહ-લાકડીયા-શિવાજી પાર્ક
વનિતા શામજી ગાલા-મનફરા-ઘાટકોપર
દમચંતી કુંવરજી શાહ-લાકડીયા-ગોરેગામ
દામજી ઉગમશી ફરીઆ-આઘોઈ-ગોરેગામ
નવલ શીવજી નિસર-સુવઈ-સુરત

નીકિતારોહિત ગાલા-ભચાઉ-ઘાટકોપર

જવેરબેન કાંતિલાલ દેઢિયા-મનફરા-શિવાજીપાર્ક

કસ્તુર રામજી ગડા-લાકડીયા-દાદર

૧ ભૂલ: મનીષા જયેશ ગડા-થોરીયારી-ગિરગામ

હર્ષા મણીલાલ કારીઆ-કકરવા-દાદર

પ્રીતિ નવીન ગાલા-લાકડીયા-ખેતવાડી

૨ ભૂલ: કલ્પના જયંતી નિસર-સુવઈ-વસઈ

શાંતા લાખમશી ગાલા-મનફરા-બોરીવલી

ચંદ્રિકા પ્રવીણ ગાલા-રવ-મલાડ

જવેરબેન શીવજી છેડા-લાકડીયા-માટુંગા

ઈન્દિરા જયંતીલાલ ગાલા-રવ-માહિમ

૩ ભૂલ: કેસરબેન બાબુલાલ ગડા-ભચાઉ-મલાડ

અન્ય મોકલનાર:

પદ્મભાબેન બચુભાઈ નંદુ-કકરવા-દાદર ટી.ટી.

શ્રી વિભાગ

શ્રીમતી લવંગિકા દામજી સાવલા

કોના નામે લખવી રે કંકોતરી ?

વનિતાબહેન અને સરલાબહેન એક લગ્ન પ્રસંગમાં ભેગા થઈ ગયાં. બન્નેના સસરા મામાઈ-કુઆઈ ભાઈ થતા હતા. વનિતાબહેને સરલાબહેનને કહ્યું, “તમે અમારા દેવાંગનાં લગ્નમાં કેમ ન દેખાણાં?” સરલાબહેને પ્રશ્ન સાંભળી નવાઈ લાગી. “ક્યારે થયાં દેવાંગનાં લગ્ન ? મને તો ખબર પણ નથી. દેવાંગની સગાઈની વાત તો સાંભળી હતી.” વનિતાબહેને કહ્યું “હજી મહિના પહેલાં જ લગ્ન હતાં. સગાઈમાં તો અમે બહુ ઓછા જણને બોલાવેલા. તમને લગ્નની કંકોતરી તો મોકલી હતી.” સરલાબહેને કહ્યું “અમને કંકોતરી જ નથી મળી. કંકોતરી ક્યાં મોકલી હતી ?” “તારા જેઠ-જેઠાણી તો લગ્નમાં પણ આવ્યાં હતાં. એમને જ ઘરે કંકોતરી મોકલી હતી. ઉપર તારા સસરાનું નામ લખ્યું હતું એટલે એમાં તો તમે બેઉ ભાઈ આવી ગયાને ?” વનિતાબહેનની વાત સાંભળી સરલાબહેને એમને કહ્યું, “મારા સસરા તો હયાત છે નહીં. મારા જેઠાણી અમને ક્યારેય કંકોતરીની જાણ કરતા નથી. મારા સાસુ તો કંઈ ભણેલા નથી એટલે એમને કંઈ ખબર ન હોય કે કોના નામે કંકોતરી છે. આની પહેલાં પણ અમારી સાથે આમ જ બન્યું છે. બાપુજીના નામની કંકોતરી આવે અને મારા જેઠ-જેઠાણી જઈ આવે. અમને કંઈ ખબર જ ન હોય. એક-બે વાર મેં મારા જેઠાણીને કહ્યું તો કહે કે “તમારું નામ કંકોતરી પર ન હતું તો હું શું કરવા તમને જાણ કરું ?” અમારે કરવું શું ? બધા મોટા ઘરે કંકોતરી મોકલી દે અને અમને ખબર પણ ન પડે. મારા સાસુ એમને ત્યાં રહે છે એટલે બધા એમની સાથે જ વહેવાર કરે. હવે આમંત્રણ-કાર્ડ વગર તો પ્રસંગમાં અમે થોડા જઈએ ? અમે તો વર્ષોથી અલગ રહીએ છીએ એ તમને તો ખબર છે. એક અમારા નામની કંકોતરી મોકલી હોત તો અમે જરૂરથી આવત. અમારા છોકરાઓ પણ હવે મોટા થયા. અમને પણ સમાજમાં વ્યવહારમાં રહેવું છે. જ્યાં અમારા નામની કંકોતરી મળે અને એ સગાંમાં હોય તો જરૂરથી અમે પહોંચીએ છીએ. જુઓ આજે પણ અહીં આવ્યાને ? “સરલાબહેનની વાત તો સાચી હતી.” વનિતાબહેનને પણ થયું કે એમણે જ બન્ને ભાઈઓને કંકોતરી મોકલવી જોઈતી હતી. બન્ને ભાઈ વચ્ચે મનમેળ નહોતો એ તો એમને પણ ખબર હતી.

આવા પ્રશ્નો ઘણીવાર ઊભા થતા હોય છે. ચાર-ચાર ભાઈઓ કે પાંચ-પાંચ ભાઈઓ અલગ અલગ એરિયામાં રહેતા હોય. કોઈને ત્યાં પ્રસંગ હોય તો બાપુજીના નામે એક કંકોતરી મોકલી દે તેમાં પણ ઘણીવાર બાપુજી હયાત ન હોય તો મા જ્યાં હોય ત્યાં એ ઘરે મોકલી દે અને ઘણીવાર બીજા ભાઈઓને ખબર પણ ન પડે. એકબીજાના મનમેળ બરાબર હોય તો એકબીજાને જાણ કરી જે પણ જઈ શકે એ હાજરી પુરાવે પણ અણબનાવ હોય ત્યાં ક્યારેક પોતે પણ ન પહોંચે અને બીજાને પણ જાણ ન કરે એવું બનતું હોય છે. જેમને ત્યાં લગ્ન હોય એને પણ બહુ પડી ન હોય. એ તો જાણીજોઈને એક ઘરે મોટા નામે મોકલી દે પછી જેને આવવું હોય તે આવે. જ્યાં ‘મા’ પણ હયાત ન હોય ત્યાં પણ એકાદ ભાઈને ત્યાં બાપુજીના નામથી જ કંકોતરી આવે તો એ ભાઈ એની ઈચ્છા પ્રમાણે કરે.

એક જ કુટુંબના કાકાઈ-પિતરાઈ સુધીમાં, કે સગાં માસા-માસી, ફોઈનાં સંતોનોના પ્રસંગ વખતે અલગ રહેતા કુટુંબને અલગથી કંકોતરી સમજીને જ

આપવી જોઈએ જેથી એમનું માન પણ સચવાય અને બધા પ્રસંગમાં ઊભા પણ રહે.

મા કે બાપુજી પણ જ્યારે એમનાં સંતાનો અલગ રહેતા હોય અને કોઈ અંગત કુટુંબોની કંકોતરી આવે તો લગ્નમાં જવા જેવું છે એમ કહેતા જ હોય છે પણ ક્યારેક એવું બને કે સંતાન સાથે મા-બાપને અણબનાવ હોય કે ઝઘડીને છૂટા થયા હોય ત્યારે મા-બાપ એમને જાણ ન કરે તો એમને પ્રસંગની ખબર ન પડે. કુટુંબ હોય ત્યાં હાજરી જરૂરી પણ હોય. એમને અલગથી કંકોતરી આપી હોય તો એ જરૂરથી આવે પણ પ્રસંગની ખબર જ ન પડે અને ગેરહાજરી બદલ એમને વડીલોની વઢ પણ ખાવી પડે.

ચાર કે પાંચ બહેનો હોય એમની સાથે તો કંકોતરી વ્યવહારમાં ઘણીવાર ગરબડ થતી હોય છે. એકાદ બે મોટી બહેનોને કંકોતરી હોય અને નાની બહેનોને કંકોતરી જ ન હોય. સગાં કાકા, મામા-માસી, ફોઈ સુધી બરાબર બધી દિકરીઓને આપે પણ થોડાંક દૂરના સગા હોય તો ભુલાઈ જતું હોય છે કે જાણીજોઈને ભૂલતા હશે એ તો એ લોકો જ જાણે પણ આવી ફરીયાદો બહેનો તરફથી જાણવા મળે છે.

કંકોતરી લખવા બેસે ત્યારે લિસ્ટમાં હેતુ-સંતોષીને યાદ કરી કરીને લખી દેવાય પણ સગાં-સંબંધીના લિસ્ટ બનાવવામાં મોટી અવઢવ થાય. તેમાં પણ ઘરમાં દાદી હોય તો એમનો પોતાનાં બધાં સગાં માટે આગ્રહ રહેવાનો. એ ભૂલી જાય કે હવે એમના દિકરાના નહીં પણ પૌત્રા કે પૌત્રીનાં લગ્ન છે. એ તો વર્ષોથી એમનાં જે જે સગાંઓ સાથે વહેવાર કરતાં આવ્યાં હોય તે આધારે પોતાના લાંબેનાં સગાંઓને પણ કંકોતરી આપવા કહે અને દિકરો-વહુ મુંઝવાણ અનુભવે. લિમિટ કરવી હોય તો પણ ન થાય. હવે તો પરણવા જનાર યુવક કે યુવતીની મિત્ર મંડળી પણ ઘણી જ મોટી હોય છે. ફેરા ટાઈમે બધાને બેસવા માટે ખુરશી મળે જ નહીં. અમુક જણાએ તો ઊભા રહીને જ લગ્ન નિહાળવા પડે. મોટા ભાગે લગ્નોમાં આ પરિસ્થિતિ હોય છે.

લગ્ન પ્રસંગ ઉકેલવો એ વડીલો માટે મહાવ્યાધિ જેવો પ્રશ્ન થઈ જાય છે. આમંત્રણ કોને આપવા ? કોને નામે મોકલવી ? ક્યાં અલગ અલગ મોકલવી ? કોઈકને તો માફું લાગવાનું જ. લગ્ન પતે એટલે બહેનોના એકબીજાને ગણગણાટ ચાલુ થઈ જાય. આને બોલાવ્યા ને આને તો સાવ મૂકી જ દીધા. એટલા એમને ઢુકડા લાગ્યા ને અમે એમને છોટા લાગ્યા. હવે તો અમે પણ અમારે ત્યાં પ્રસંગ આવશે એટલે એવો જ વ્યવહાર કરશું.

રમાબેનની માસીજીના છોકરાનાં લગ્ન હતાં. એમના જેઠને ત્યાં સંગીતસંધ્યા તથા સમુરતાનું નોતરું આવ્યું અને રમાબેનને ફક્ત લગ્નનું આમંત્રણ હતું. રમાબેનને માફું લાગ્યું. એમણે જેઠાણીને કહ્યું, “આપણે સરખા જ સગાં છીએ પણ એમણે ભેદભાવ કર્યો.” જેઠાણી બોલ્યા, “તારા દિકરા વખતે તે ક્યાં એમને બોલાવેલા ? તે પણ સંગીત-સંધ્યામાં નહોતા બોલાવ્યાં અને અમારા દિકરાના લગ્નમાં અમે એમને સંગીતસંધ્યાનું નોતરું આપ્યું હતું એટલે એમણે

પણ એવો વ્યવહાર કર્યો હશે.” “પણ મેં તો ખૂબ લિમિટેડ નોતરા આપેલા. આપણા કુટુંબને તથા મારા ભાઈ ભાંડું સિવાય કોઈને ય ન હોતા બોલાવ્યા. જ્યારે આ લોકોએ ગામ આખાને આમંત્રણ આપ્યું. અમને જ બાકાત રાખ્યા તો ખરાબ તો લાગે ને” જેઠાણીએ રમાબેનને કહ્યું, “તારે શા માટે ખરાબ લગાડવું જોઈએ ? તે પણ સંગીતસંધ્યામાં ભલે બીજા બધાને નોતરું નહોતું આપ્યું પણ એમની જ દેરાણી જે તારી માસીઆઈ બહેન થાય અને એની સાથે તને બહુ સારું બને છે એને તો બોલાવી હતી તો એ લોકોએ એ વાત બરાબર યાદ રાખી હોય અને એમણે તમને આમંત્રણ નહીં આપ્યું હોય આમ પણ તે પોતેજ પહેલા એમને નથી બોલાવ્યા તો શા માટે અપેક્ષા રાખવી ?” રમાબેને કહ્યું, “આમ પણ હું સંગીતસંધ્યામાં આમંત્રણ હોત તોય જવાની નહોતી પણ આ તો આટલા બધાને બોલાવ્યા અને આપણા બેઉના સરખા સગાં છે જે તમને બોલાવ્યાને અમને આમંત્રણ ન મોકલ્યું એટલે જરાક ખરાબ લાગે.”

વંદનાબહેન એમના નાણંદની દિકરીને ત્યાં કંકોત્રી આપવા ગયા. ભાણેજ અને એના વરની અલગ કંકોત્રી તથા તેનાં સાસુ-સસરાની અલગ કંકોત્રી આપી. કારણો એમણે સમુરતાનું કાર્ડ ભાણેજમાં નાંખ્યું હતું અને એનાં સાસુ-સસરાને ફક્ત લગ્નની કંકોત્રી હતી. એક જ ઘરમાં રહેનાર બાપ-દિકરાના નામે અલગ અલગ કંકોત્રી આપી. આમ તો એક જ કંકોત્રી પર બન્નેના નામ લખી શકે પણ સમુરતામાં ફક્ત ભાણેજને જ આમંત્રણ આપવું હતું એટલે અલગ અલગ આપવી પડી. એમના ગયા પછી કંકોત્રીઓ જેઈને સાસુએ વહુને કહ્યું, “આમ એક જ ઘરમાં બન્નેને કંકોત્રી શા માટે આપતા હશે ? સમુરતામાં તારા મામાને ત્યાં અમે થોડા આવવાના હતા ? તુ જ જજે તારા મામાને ત્યાં.”

જેમને ધામધુમથી લગ્ન કરવા હોય અને ખૂબ આમંત્રીતો ભેગા કરવા હોય તે તો બધાને જ કંકોત્રી આપે કારણ કે એમને લિમિટ નડતી જ ન હોય. ઉલ્ટાની જેટલી સંખ્યા વધુ એટલો એમનો વટ વધે. એમનાં શ્રીમતીનું કોઈક માટે એમને કહે કે, “કંઈ જરૂર નથી એમને કંકોત્રી આપવાની. એમનો દિકરો ગઈ સાલ જ પરણ્યો. ક્યાં આપણને નોતરું હતું ? આપણે પણ નથી આપવી.” “હવે જવા દે ને. ભલે ને એમણે ન આપી પણ આપણે આપીએ. એમાં આપણું જ સારું દેખાશે. એ પોતે ભોંઠા પડશે. ભલેને આવે આપણે ત્યાં લગ્નમાં

આપણો ઠાઠ જોઈ મોંમાં આંગળા નાંખી દેશે. આપણને નોતરું આપ્યું હતું કે નહીં તે ભૂલી જવાનું.” શ્રીમતીજી બિચારી ચુપ થઈ જાય. એમની તો મનની મનમાં જ રહી જાય.

વાનગી વિભાગ

કેપ્સીકમ, મેથીનું શાક

સામગ્રી : ૧ નાની ઝૂડી મેથી, ૦૧ વાટકો ઘઉંનો લોટ, ૦૧ વાટકો ચણાનો લોટ, ૧ વાટકો ફણગાવેલા મગ, અનાનસના ટુકડા ઝીણા સમારેલા ૧ વાટકો, ગોળ, ૧ વાટકો કેપ્સીકમના ટુકડા, ૧ વાટકી લીલા નાળિયરેનું ખમણ, ૧ ચમચી આદુ-મરચાં, મીઠું, ધાણાજીરું, હળદર, મરચું, ૦૧ ચમચી સોડા, હિંગ, તેલ, કોથમીર.

રીત : બન્ને લોટ ભેગા કરી તેમાં મીઠું, હિંગ, હળદર, મરચું, સોડા નાંખી તેલનું મોણ નાંખી મુઠિયાંનો નરમ લોટ બાંધી નાના નાના મુઠિયાં વાળો. ૧ કડાઈમાં પાણી ૦૧ ગ્લાસ ઉકાળવા મુકો. ઉકળતા પાણીમાં મુઠિયાં નાંખો, થોડી વાર પછી ફણગાવેલા મગ નાંખો. પછી થોડી વાર રહીને અનાનસના ટુકડા નાંખો પછી કેપ્સીકમના ટુકડા નાંખો. છેલ્લે લીલા કોપરાનું ખમણ, કોથમીર, ધાણા જીરું, હિંગ, મીઠું, ગોળ નાંખી ૨ મિનિટ પછી ગેસ બંધ કરો.

દ્રાક્ષ વટાણાનું શાક

સામગ્રી : ૦૧ કિલો વટાણા, ૧૦૦ ગ્રામ લાંબી લીલી દ્રાક્ષ, ૦ કિલો કાચા લીલાં ટમેટાં, આદુ મરચાંની પેસ્ટ ૧ નાની ચમચી, ૧ ચમચો કોપરાનું ખમણ, કોથમીર, મીઠું, ૧ ચમચી ખાંડ, તેલ, રાઈ, જીરું, હિંગ, ૧ ચમચી ગરમ મસાલો.

રીત : વટાણાને વરાળમાં બાફી લો. લાંબી દ્રાક્ષના ફાડિયા કાપો. કાચાં ટમેટાંને ખમણી લો. એક કડાઈમાં તેલ મુકી રાઈ, જીરું, હિંગનો વઘાર કરી ટમેટાં નાંખો અને દોઢ કપ પાણી નાંખી ઉકળવા દો. વચ્ચે વચ્ચે હલાવો પછી તેમાં બાફેલા વટાણા ને લીલી દ્રાક્ષ ઉમેરો. પાંચ મિનિટ પછી તેમાં મીઠું, ખાંડ, કોપરાનું ખમણ અને ગરમ મસાલો નાંખી ગેસ બંધ કરો. નીચે ઉતારીને કોથમીર ભભરાવો. એકદમ ગ્રીન કલરનું શાક થશે.

સંકલન : લવંગિકા સાવલા

જાણવા જેવું

સંકલન : લવંગિકા સાવલા

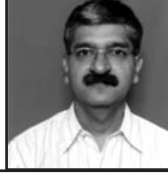
- (૧) ખીલ મટી ગયા પછી જે ડાઘ રહી જાય છે તે દૂર કરવા તેના પર દિવસમાં બે વાર હિંગ-પાણીની પેસ્ટ બનાવીને ચોપડો.
- (૨) ખીલ દૂર કરવા માટે દહીં, મધ, લીંબુનો રસ અને ચંદન પાવડર મિક્સ કરી તેનો ફેસ પેક બનાવી ચહેરા ઉપર ૨૦ મિનિટ લગાડીને રહેવા દો. બાદમાં ઠંડા પાણીથી ચહેરો ધુઓ. અઠવાડિયામાં ૨ વાર કરવું.
- (૩) ચક્કર આવતા હોય તો મરીનું ચૂર્ણ ઘી-સાકર સાથે મિક્સ કરીને ખાવાથી ચક્કર બંધ થશે.
- (૪) ગાજરનો રસ રોજ પીવાથી હાર્ટની કાર્યશક્તિ વધે છે.
- (૫) ધાણા, વરીયાળી અને ખડી સાકર સરખે ભાગે લઈ તેનું ચૂર્ણ બનાવવું. રોજ જમ્યા પછી પાણી સાથે લેવાથી આંખની વળતરા, લાલ આંખ થવી કે આંખે અંધારા આવવાની તકલીફ દૂર થાય છે.
- (૬) લીંબુની ફાડને સહેજ ગરમ કરી લેના પર મરીનું ચૂર્ણ ભભરાવી તે ચુસવાથી ઉલ્ટી મટે છે.
- (૭) આદુ અને તુલસીનો રસ પીવાથી ઉલ્ટી બંધ થાય છે.
- (૮) હળદર ૧૦૦ ગ્રામ, મેથી દાણા ૧૦૦ ગ્રામ, આંબળા ૨૦૦ ગ્રામ ત્રણે દળીને તેમાંથી ૫-૫- ગ્રામ સવાર, સાંજ હુંકાળા પાણી સાથે લેવાથી ખભા, કમર, ઘુંટણના દર્દમાં આરામ મળે છે.
- (૯) અજમો અને કાળું મીઠું સરખા ભાગે બારીક પીસીને તેમાંથી ૩-૩ ગ્રામ ચૂર્ણ પેટમાં ગેસ થાય તો હુંકાળા પાણી સાથે લેવું.

આરોગ્ય સંપદા

સંપાદક : ડૉ. જયંતીલાલ રતનશી સત્રા

દાંત આરોગ્ય ભાગ - ૨

ડેન્ટલ ઇમ્પલાન્ટ

ડૉ. સેજલ એન. શાહ - એમ.ડી. એસ (પ્રોસ્તોડોન્ટીસ્ટ)

(દાંતના સ્પેશિયાલીસ્ટ - ૯૭૬૪૭૬૫૩૧૩)

દાંતના ઇમ્પલાન્ટની શોધના કારણે દાંતની ટ્રીટમેન્ટ માટે ડૉક્ટરોને એક નવી દિશા આપી છે. દર્દીઓના ઇલાજ માટે દાંતના ડૉક્ટરોને એક અઘતન અને સારો ઇલાજ આપવાની તક આપી છે. આવી તકોમાં જેમાં એક દાંત ન હોય અથવા તો બધા જ દાંત ન હોય. (વધારે બધા દાંત મોટી ઉંમરના લોકોમાં નથી હોતા)

શું ઇમ્પલાન્ટ કોઈપણ દર્દીમાં બેસાડી શકાય?

* ઘણા બધા દર્દીઓમાં, જેમાં કાંઈજ દાંત કાઢવામાં અને સર્જરી કરવામાં વાંધો ન હોય એ બધા જ દર્દીઓમાં ડેન્ટલ ઇમ્પલાન્ટ થઈ શકે છે. જે દર્દીઓના પેઢા મજબૂત હોય અને હાડકું જે ઇમ્પલાન્ટ લઈ શકે.

* દર્દીઓ જે સારી સાફ-સફાઈ કરી શકતા હોય અને પછી પણ દાંતના ડૉક્ટરને મળવા આવી શકતા હોય.

કયાં દર્દીઓમાં ઇમ્પલાન્ટ ન કરી શકાય ?

* જે લોકો ઘણા સમયથી સ્મોકીંગ કરતા હોય (Chronic Chain Smokers)

* ડાયાબિટીસ અને હૃદયની તકલીફ હોય

* દર્દીઓ જેમણે ચહેરા અને ગળાના ભાગમાં

રેડીએશન થેરેપી લીધી હોય.

ડેન્ટલ ઇમ્પલાન્ટનો ફાયદો શું છે ?

* વધુ સારો દેખાવ * સારી રીતે બોલી શકાય * સારી રીતે દર્દીઓને ફાવે છે * સારી રીતે ચાવી શકાય * દર્દીઓનો આત્મવિશ્વાસ હસતી વખતે વધી જાય છે * મોઢાની તંદુરસ્તી વધી જાય છે * વધારે વખત સુધી રહે છે * વધારે અનુકૂળ હોય છે.

કોઈની સામે બત્રીસી કાઢવા મૂકવાની જરૂર પડતી નથી.

એક દાંતનો ઇમ્પલાન્ટ

દાંત વગર કોઈપણ કારણસર કાઢવો પડે અને એક દાંત ન હોય તો એક દાંતનો ઇમ્પલાન્ટ થઈ શકે છે. એના કારણે આપણે જે દાંત ન હોય એને જ બદલવાની જરૂર પડે છે. એને આના કારણે આપણે જે આજુબાજુના દાંત ઘસીને બ્રીજ બેસાડીએ છીએ એ કરવાનું ટાળી શકાય છે.

આખા મોઢાના દાંત માટે ઇમ્પલાન્ટ

જ્યારે મોટી ઉંમરમાં દર્દીના દાંત નથી હોતા ત્યારે દાંતની બત્રીસી પણ બેસાડી શકાય છે. પણ આના ઘણા ગેરફાયદા પણ છે. જેમ કે, જ્યારે પણ

દાંતની બત્રીસી બનાવીએ ત્યારે એ હાડકાના પેઢા ઉપર બેસે છે. પણ સમય સાથે આ હાડકું ઘસાય છે અને એ ઘસારાના કારણે બત્રીસી ઢીલી થઈ જાય છે. આ ઘસારો નીચેના હાડકામાં વધારે જોવા મળે છે અને જે દર્દીઓને નીચેના હાડકાનો ઘસારો વધારે હોય છે એ લોકોમાં બત્રીસી બેસાડવામાં આવે તો એ ઓછા હાડકાના કારણે વધારે બેસતું નથી. એટલા માટે આજ કાલ ઇમ્પલાન્ટનો ઉપયોગ વધ્યો છે. કેમ કે એ પેઢાની અંદર બેસાડવામાં આવે છે એટલે બત્રીસીને વધારે સહારો આપે છે અને દર્દીને પણ વધારે જમવામાં ફાવે છે અને બત્રીસી વધારે સારી રીતે બેસે છે.

આવા બત્રીસીને “ઇમ્પલાન્ટ ઉપર બેસાડેલી બત્રીસી” કહેવાય છે.

(Implant Supported Overdentures)

આનાથી દર્દી વધારે સરખી રીતે ચાવીને જમી શકે છે. આનાથી હાડકાનો ઘસારો પણ ઓછો થાય છે. કેમ કે ઇમ્પલાન્ટ એ દાંતના જડબા જેવું કામ કરે છે. બધો જમવાનો ભાર હોય છે તે એ હાડકા ઉપર નાખે છે અને હાડકાની ઉંચાઈને ઓછો થવા દેતો નથી.

સોનેરી બોક્સ !

થોડાંક વરસો પહેલાની વાત છે. એક માણસે પોતાની પાંચ વરસની દીકરીને ખૂબ જ મારી. છોકરીનો વાંક એટલો જ કે એના પિતાએ વેચવા માટે આણેલા એક સોનેરી કાગળમાંથી એણે એક મોટો ટુકડો કાપી લીધો હતો. એ કાગળ વીંટાળીને એ નાનકડી છોકરીએ એક સુંદર મજાનું ગિફ્ટ બોક્સ બનાવ્યું હતું. એ કંઈક કહેવા ગઈ પણ એનો બાપ કંઈ પણ સાંભળવા તૈયાર જ નહોતો. મંદી, આર્થિક સંકડામાણ, દેવું વગેરે પ્રશ્નોથી અકળાયેલા બાપને આ નાનકડું નુકસાન પણ પહોંચી જવું મોટું લાગી રહ્યું હતું.

છોકરી બિચારી રડતી રડતી સુઈ ગઈ. સવારમાં પેલો માણસ ઊઠ્યો ત્યારે એની નાનકડી દીકરી આગલી રાતનો માર ભૂલીને એના ખાટલા પાસે હસતી હસતી ઊભી હતી. એના હાથમાં પેલું સોનેરી ગિફ્ટ બોક્સ હતું. સૂઝેલા ગાલને ભૂલીને એણે એના બાપ સામે એ બોક્સ લંબાવ્યું અને કહ્યું, ‘વહાલા પપ્પા ! આ તમારા માટે ગિફ્ટ છે ! આજે તમારો બર્થડે છે ને ! ? હેપી બર્થડે પપ્પા !’

બાપને સંકોચ થયો. આગલી રાત્રે નાનકડી વાત માટે દીકરીને મારી તેનો એને પસ્તાવો પણ થયો. એણે દીકરીને ખોળામાં બેસાડી. પછી પેલું બોક્સ ખોલ્યું. ખોલતાં જ એના ચહેરા પર કડવાશ આવી ગઈ. બોક્સ સાવ ખાલીખમ હતું. એ બોલ્યો, ‘એલી ચાપલી ! તને ખ્યાલ છે ખરો કે ખાલી ગિફ્ટ બોક્સ ક્યારેય ભેટમાં ન અપાય ?’ એટલું કહીને એણે બોક્સનો ઘા કરી દીધો.

દીકરીની નાનકડી આંખોમાં આંસુ આવી ગયાં. દોડીને એણે એ બોક્સ ઉઠાવી લીધું. રડતાં રડતાં એ બોલી, ‘પપ્પા ! એ ખાલી નથી ! એ આખું ભરાઈ જાય ત્યાં સુધી મેં એમાં તમારા માટે પપ્પીઓ (Kisses) ભરી છે. તમને ખૂબ ખૂબ વહાલની પપ્પીઓ, પપ્પા !’ અને એ હીબકે ચડી ગઈ.

હવે રડવાનો વારો બાપનો હતો એને પારાવાર પસ્તાવો થયો. ઘૂંટણિયે પડીને એણે બાળકીને હૃદય સરસી ચાંપી દીધી. ખૂબ વહાલ કરતાં કરતાં એ એટલું જ બોલી શક્યો : ‘મને માફ કરી દેજે બેટા !’

(અનુસંધાન ૧૯મે પાને)

વાગડ ગ્રેજ્યુએટ્સ કોર્પોરેશન

સંપાદન : ડૉ. ગીરધન પોપટલાલ ગડા

He have transformed from traditional CA practice into multi-disciplinary practice firm

For CA, knowledge is power. The key to succeed is to understand clients issues from their perspective, how well we apply the requisite knowledge, to the client specific situations and provide them workable solution. Second, is to look beyond the scope of the traditional practice and to see what others can t and quickly seize the opportunity.

1. Truly I am fortunate and blessed. I graduated in Commerce in 1984 from H R College and in parallel, I was perusing CA course. Qualified CA in 1985 at the young age of 21. Post B.Com and CA, I passed LLB and CS respectively. This was a great learning curve for me and I was credited with 4 qualifications in a short span of time.

2. In and around 1994, India opened up to the world with unprecedented economic reforms post Independence. This attracted many international firms to setup their base in India for doing business to gain on her demographic status. Whilst our firm was already serving a few American MNCs in India, I have seen huge opportunity to leverage and ride on upswing movement. Doing US CPA was natural choice and has proved synergy for further growth.

3. Over the years, the landscape of CA practice has undergone 180 degree change from manual to online governance. Tax and regulatory laws applicable to businesses have moved to match requirements of the modern age. We do see difference in approach and mindset of regulators administering the laws. A CA is required to learn every day. Learning to me is to unlearn old and to re-learn new.

4. During our journey, we have transformed from traditional CA practice into multi-disciplinary practice firm. All these times, we kept in mind the interest of client and how we can add value to them consistently. Our strength is local expertise empowered by latest technology, driven by committed team to ensure efficient client delivery.

5. For CA, knowledge is power. The key to succeed is to understand clients' issues from their perspective, how well we apply the requisite knowledge, to the client specific situations and provide them workable solution. Second, is to look beyond the scope of the traditional practice and to see what others can't and quickly seize the opportunity.

6. Our firm specializes in providing clients end to end customized solutions under one roof, in the areas of accounting, finance, tax and regulatory compliances at reasonable cost, thereby they can focus on their core business. This is win-win situation for all the stake owners.

7. Amongst the others, our firm has privileged to serve a few Fortune 500 MNCs from USA and Europe, spanning diverse industries, to name a few, American Airlines, Sabre, HP, Yahoo, Carlyle PE, Investment Banker- Moelis, Danone, Monsanto, Louis Vuitton, Christian Dior, FENDI, Sephora, Reach 2 Teach UK, etc. Some of our key domestic clients include, CRISIL, SBI, DLF, and ENOX.

8. We are living in tech driven knowledge economy and in competitive environment. Therefore, youth is expected to be super qualified in his area of interest. CA degree offers promising career, specially, when today India is considered as growth engine of the world and there exists opportunities due to demand and

: Bio data :

Name	: Hasmukh Nanji Bhachu Gada(Shah)
Village	: Lakadia
Mother's Name	: Veluben (Ghelabahi Bharmal Chhadwa)
Wife	: Nirmala (B.Com) (Manshi Palan Nisar)
Daughter	: Medha (student- 12th Science)
Qualification	: B.Com(1984), LLB (1987), CA(1985), CS (1988), CPA (2004)
Office Address	: Hasmukh Shah & Co. LLP Chartered Accountants 409-410, Dalamal Chambers, New Marine Lines, Mumbai 400 020 Tel : 022 4343 6565
Email	: cahshah@gmail.com
Website	: www.hscollp.in

supply gap, both in India and abroad. Also, Indians are considered to be the best when it comes to numbers.

9. I had an opportunity to serve various welfare organizations of our community in different positions, such as SVGA (President: 2001-02), VKK (Managing Committee: 1991 -2000), VKK Credit Society (Director: 2002-present), Vagad Gurukul (Treasurer: 2005 -14) besides my contributions to various professional bodies.

10. I have tremendous confidence in our youth. Each youth in Vagad should think independently, step out of the age old family business, move away from the comfort zone and pursue his career with passion, hard work and perseverance. Think out of the box, bring in innovative solutions and sail uncharted waters. Today only performance and excellence can help you to reach greater heights.

સોનેરી બોક્સ(૧૮મે પાનેથી ચાલુ)

એ પછી થોડાક જ મહિનાઓ બાદ એક વાહન અકસ્માતમાં એ નાનકડી બાળકીનું મૃત્યુ થયું. પરંતુ એ બાપ જીવ્યો ત્યાં સુધી પોતાના ઓશીકે પેલું સોનેરી ગિફ્ટ બોક્સ રાખતો. જ્યારે પણ એ હતાશ તતો કે હિંમત હારતો ત્યારે પેલું બોક્સ ખોલતો અને એની નાનકડી દીકરીએ આપેલ વહાલની પપ્પીઓને એમાંથી બહાર કાઢતો. એનાથી એ હિંમત તેમજ શાંતિ મેળવતો. તોડાક આંસુ એ ઢીંગલીની યાદમાં સારતો.

આપણાં બાળકો આપણને રોજ રોજ આવાં ગોલ્ડન બોક્સ આપે જ છે. શું આપણે એ લોકોએ એમાં ભરેલી વહાલની પપ્પીઓને જોઈ શકીએ છીએ ખરા?!

“મોતીચારો”માંથી સાભાર ડૉ. આઈ. કે. વિજળીવાલા
કુંવરજી ગોવર શાહ-લાકડિયા-લોઅર પરેલ

Money Matters- Value of Money for Children

Today many parents are well educated and read well which helps them develop things like manner, and safety for the child but few know where to start from when it comes to teaching the child value of money. I have often seen parents coming up to me for their child with issues of stubbornness, throwing tantrums, back answering, etc. More or less the issues are related to the faulty pattern of gratification being followed. Parents often come to me with the question of how to manage a child who often demands for more and more? Is it ok to get a child everything he asks for? The real question to ask here is whether is it ok if the child is not given something when he is asked for? Is he okay to listen to parents 'No'? Does he value money? In this article I have decided to answer all of these questions.

Now days kids do not value the things they are given and their demands keep on increasing. This is due to the faulty pattern of instant gratification to which now a days all parents succumb to. Hence it is suggested to the parents to not let the children obtain money or demanded goods by whining, cajoling or throwing a fit. Tutoring the child over caring for money is preparing them to be on their own. Teaching the child value for money is a life skill that affects you as well as them. It will teach a child the value for small things and inculcate things like satisfaction, patience, understanding and responsibility in a child.

You cannot teach a child principle of financial responsibility unless they have some money of their own to manage. Starting of allowance shall be a good idea to make the child responsible for money management and know the importance of money. But again the question raised is, when a good time to start with allowances is. Parents don't know when to start with pocket money and when is the right age. They are often concerned about how much pocket money to give. It should be best kept in mind that the child should have criteria's for the way he can spend whatever money is given to him. Things like giving the child reasonable amount through particular age shall be kept in mind.

General Tips to teach the child value for money:

1. Start early- start as soon as they are able to count and make money or demand for goods. And speak to them about saving vs spending.

2. Want Vs Need: make the child wait when he demands for anything. Do not always give in to his demands by fulfilling them immediately and whenever the child asks for. Teach him the difference between a want which they have when they see their peer owe a particular thing and a need when they actually are in need of something out of which they can obtain or achieve some goal.

3. Difference between goals: Give lesser money so it becomes easier for the parent to allocate a proportion of money to different goals.

4. Learn from mistakes: Let the child take responsibilities for small amount. Let them learn from small mistake which is the best way to learn.

5. Be a good role model: children learn a lot by observing their parents saving and spending style. Hence, for your child to adopt value for money, you should preach the same in your life.

6. Value for EQ: Teach them to value for feelings and emotions more than materialistic thing. Teach them, that instead of spending money to buy gifts for a friend's birthday, they can make something that will show his feelings and emotions to the birthday child.

7. Help the child draw a budget: teach the child how to deal with his daily expenses. Sit with them to list the weekly expenses.

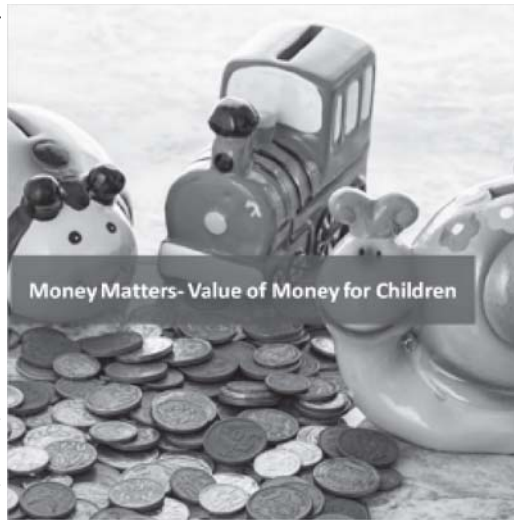
8. Teach them to save in cases of emergency: from falling in to having to buy a gift for an unexpected birthday.

9. No extras before the new month: Be absolutely clear to the child about not giving any allowance in extra or in advance in any circumstances and be very firm about it.

Sometimes the tips shall also vary depending on different age:

Age 4 years to 7 years:

- Value for Feelings and Emotions: With little one always try to teach them with rewards of love, affection and hugs rather than money or materialistic matters.

- Earn your demands: If the child needs something, don't immediately buy it for him. Let him save money or earn it by doing something that is equally worthy of the demand.

- Teach Delayed gratification: teach the child to wait for his demands to be met. Let him know that right things will come at right time if needed and parents are the best judge for that.

Age 8 years to 15 years:

- Age appropriate allowances: Set limit of money allowances according to age criterion. This will especially help when you have two or more children of different age and the allowances distributed amongst them vary as per the needs of the age.

- Money shed according to each home lifestyle: Look at your own lifestyle to gauge how much money you should be allowing your child to have as his allowance.

- Enjoy the cycle of money: Let the child know the value of money by saving his allowance, spending it on a demand. Letting him experience the euphoria of buying something on his own. In the process let him also lose some money and have the feeling and start saving for a new demand. The cycle hence continues teaching the child many positive things in the process.

Always teach them "Every penny saved is a penny earned".

Purvi Shantilal Shah (Kharoi)
Psychologist/ Counselor
www.ipurvishah.wordpress.com

સંપત્તિ કરતાં સંતતિ વધારે મૂલ્યવાન છે

સંપત્તિવાન બનવું એ દરેક વ્યક્તિનું સપનું હોય છે. ગરીબી કોઈને ગમતી નથી. ગરીબી એ મોટામાં મોટો શ્રાપ છે. કોઈ આપણને 'બિયારો' કે 'બાપડો' કહે એ આપણું અપમાન છે. બિયારા કે માયકાંગલા બની રહેવામાં ક્યારેય આગળ વધી શકાતું નથી. સંપત્તિવાન બનવા માટે સંઘર્ષ કરવો પડે છે. તનતોડ મહેનત કરવી પડે છે. મુશ્કેલીઓ સામે ઝઙ્ગમવું પડે છે.

મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. ઘેર્ય રાખી તેમાંથી રસ્તો કાઢવો. કટોકટીનો સમય વધુ કટુ બનાવ્યા વગર પસાર થઈ જવા દેવો. તેમાં જ ડહાપણ પરિપક્વતા અને સમજણ છે. પ્રત્યેક વ્યક્તિના જીવનની કથામાં વ્યથા રહેલી જ હોય છે. મુશ્કેલીઓનો મુકાબલો કરવાથી જ મનુષ્યત્વ ઉજાગર થાય છે. જે વ્યક્તિ હસતા હસતા વ્યથાને સમજી જાય છે તે જ સુખી જીવનનો અધિકારી બની શકે છે.

સંપત્તિનું જો રક્ષણ કરવું હોય તો સંતતિને સુસંસ્કારો આપવા પડે. એમનું ઘડતર એમનું બાળપણ વિનય અને વિવેક વગરનું ન હોવું જોઈએ. સંતાનોને મુશ્કેલીઓનો મક્કમતાપૂર્વક મુકાબલો કરતાં શિખવવું જોઈએ. મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવાથી જ મનુષ્યત્વ ઉજાગર થાય છે. કસોટી હંમેશા કંચનની જ થાય છે.

કસોટીમાંથી બહાર નિકળવા માટે સંપત્તિ તો આવશ્યક છે. પરંતુ જ્યારે સંતતિ મક્કમ રહીને સાથ સહકાર આપે અને અડગ થઈને રસ્તો કાઢે. આગળ ધપે. હાર ન માને. એ જ સાચી સંતતિ. સંપત્તિની સુરક્ષા કરવી તેટલી જ જરૂરી છે જેટલી સંતતિની. કારણ કે બન્ને મૂલ્યવાન છે. સાથે સમય પણ મૂલ્યવાન છે. ઘણું બધું જ સમજવા જેવું છે. જતું કરવા જેવું કંઈ જ નથી. સરસ જીવન છે.

માટે જ Life is not a bed of roses.

but it is full of thorns.

જયવંતી ખેતશી ગાલા -આઘોઈ-મુલુંડ

હારતું નથી

વાચ્યા, વાણી ને વર્તન રટવું પડતું નથી,
સાચું જે બોલે છે એણે ગોખવું પડતું નથી...

સત્ય, સમજ ને સૂર્ય ઢાંક્યો ઢંકતો નથી,
ઘરા જે વંદે છે એ પતને પડતો નથી...

હામ, હરખ ને હોંશિયારી છાનું છૂપતું નથી,
મહેનત જે કરે છે એ માંગતું ફરતું નથી...

નામ, નગદ ને નારાયણ પળમાં મળતું નથી,
કર્મે જે માને છે એ ઘેર્ય ખોતું નથી...

દિલ, દષ્ટ ને દર્પણ ખોટું બોલતું નથી,
શીખે જે મળે છે એ અમથું જતું નથી...

લલાટે લેખ લખાણ ભૂંસી શકતું નથી,
જીગર જે રાખે છે એ નાસી ભાગતું નથી...

જંગ, જિદ ને જીવન સરળ હોતું નથી,
જીત જે ધારે છે, એ...

હાર થી ય હારતું નથી, હાર થી ય હારતું નથી...

વનિતા પંકજ નંદુ
કકરવા-અંધેરી

શ્રીલ કરતાં ફિલનું મહત્વ વધારે છે

એક હતા દાદા, બહુ ઘરડા એમનો પોતરો એમની પાસે ગયો. કહે: 'દાદાજી, હમણાં કલાકના સાડા ત્રણસો કિ.મી.ની ઝડપે ટ્રેન શોધાઈ છે. ચાલો, તમને તેમાં બેસાડીને લઈ જાઉં...'

એ પોતરો દાદાને લઈને ગયો. દાદાને ટ્રેનમાં બારી પાસેની સીટમાં બેસાડ્યા. ટ્રેન ફુલ સ્પીડે દોડતી થઈ. અડધી સફર પોતરાએ દાદાને પૂછ્યું: 'દાદા, દાદા, શું જુઓ છો?'

દાદા કહે: 'બેટા, કંઈ જોતો નથી, જોવાનો પ્રયત્ન કરું છું પણ બધું ઓલી બધી ઝડપથી ચાલ્યું જાય છે કે કંઈ દેખાતું જ નથી.'

મારે તને એ જ કહેવું છે કે દીકરા, જીવનમાં એટલી ઝડપ ક્યારેય ન વધારતો કે કંઈ દેખાય જ નહીં!

હું નાનપણમાં આપણા ગામમાં ગાડામાં બેસતો, એ એટલું ધીમું ચાલતું કે બધું જ દેખાતું. દરેક પક્ષીનો અવાજ સંભળાતો. કોઈ સામું મળે તો ખબર અંતર પૂછી શકાતાં. અહીં તો એટલી સ્પીડ છે કે મને કાનમાં પૂમડા નાંખવાનું મન થઈ આવે છે.

બેટા, જિંદગીમાં 'શ્રીલ' કરતાં 'ફિલ'નું મહત્વ વધારે છે. એટલું જરૂર યાદ રાખજે !

પરિવર્તન માસિકમાંથી સાભાર
જબુ ધનજી ગાલા-પારલા-હલરા

“કાગ વાણી”

કાગભાઈને ગમે ભાદરવો, ખીર મીઠી ખવાય,
ઘરે ઘરેથી સહુ કોઈ લોકો, શ્રાધ્ધ જમાડવા જાય...

જલસા કરે કાગભાઈ રોજ, નીત નવા પકવાન,
કોઈ જમોડે ખીર પુરી ને મિષ્ટાન વારંવાર...

ખવડાવે ખીર ને દુધ પિવડાવે, બેસવા આપે સ્થાન,
કાંકાં કરતાં રોજ બોલાવે, ખૂબ આપે માન...

કાગદેખી રોજ મારે કાંકરો, ભાદરવે ગોતવા જાય,
મા બાપ રજડે જીવતા જાગતાં ને, કાગકેમ પિતૃ થાય...

પુરો થાય ભાદરવો ત્યાં, કાગડાભાઈ મૂંઝાય,
લાકડી લઈને પાછળ દોડે, આ માનવ કેરી જાત...

કાલ સુધી અમે હતાં પિતૃ ને, આજે કાગડા કેરી જાત,
સ્વાર્થી છે આ મનુષ્ય બધા જ, ના કોઈના એ થાય...

ચેતના મુકેશ શાહ-ખારોઈ-શિવાજી પાર્ક

મધુ સંચય

સંપાદક : રામજી રાયશી સાવલા

પ્રગતિનું પોસ્ટમોર્ટમ

પંચોત્તેર વર્ષના કોઈ કાકા રસ્તાને કિનારે કશુંક કરી રહ્યા હતા. 'શું કરો છો કાકા ?' કો' કે પૂછ્યું. 'આંબો વાવું છું' કાકાએ ઊંચું જોઈને પ્રત્યુત્તર વાળ્યો. પૂછનારો હસી પડ્યો 'કાકા આ ઉંમરે ય એટલી માયા !' આ આંબો ક્યારે ઊગશે ને ક્યારે ફળશે ? વૃદ્ધ નમાણા હાસ્ય સાથે કીધું 'આજે રસ્તાની બંને બાજુ પર જે પુષ્કળ છાયા આપતાં વૃક્ષો છે તે આપણા વડવાઓ-પૂર્વજોએ વાવેલાં છે. તો તેની શીળી મીઠી છાયા ને મીઠાં મધુરાં ફળ આપણને મળ્યાં. હવે આવતી પેઢી માટે કંઈક વાવવાની આપણી ય ફરજ છે. આપણે ગઈકાલ પાસેથી કંઈક લીધું હોય તો આવતીકાલને કંઈક આપવું જોઈએ. આ માયા નથી, માનવતા છે !' અને સ્મિત વેરતા તે વૃદ્ધ પાછા પોતાના કાર્યમાં ખોવાઈ ગયા.

આજના પ્રગતિશીલ ઉપભોક્તાવાદી માનવના ગાલ પર (સણસણતા તમાચારૂપે) આ નાનકડી વાર્તા સાદર.

આજના વિકાસના કન્સેપ્ટને વ્યાખ્યાના ચોકઠામાં પૂરવો હોય તો કહી શકાય કે કુદરતી પરિબળોને નષ્ટ અને ભ્રષ્ટ કરવા તેનું નામ વિકાસ. કોઈ વ્યક્તિના નામ અને ગુણને બારમો ચંદ્રમા હોય ત્યારે વૃદ્ધ પુરુષો એક ગુજરાતી કડી ખાસ સંભળાવે છે: 'લક્ષ્મી છાણા વીણતી, ભીખંતો ધનપાલ, અમર બિચારો મરી ગયો, ભલો મારો કંકણપાલ'. વર્ષો જુની આ કડીમાં થોડો ચેઈન્જ લાવવો હોય તો 'લક્ષ્મી છાણા વીણતી'ની જગ્યાએ 'વિકાસ વિનાશ વેરતો' એવું બેઘડક ઉમેરી શકાય.

ઓટલો ચણી શકાય, પર્વતો ચણી શકાતા નથી. ઝાડ ઉગાડી શકાય, જંગલો ઉગાડી શકાતાં નથી. હોજ ભરી શકાય, નદી અને સમુદ્રો ભરી શકાતાં નથી. કોમ્પ્યુટર બનાવી શકાય. કીડી બનાવી શકાતી નથી. જેનું સર્જન કરી ન શકાય, તેનું નિકંદન કાઢવાનો અધિકાર હોઈ શકે નહીં. પર્વતોને ખોદી નાંખવા, નદીઓને વાળી દેવી, જંગલોને વાઢી નાંખવાં, જમીનને વાંઝણી કરી નાંખવી અને પશુસૃષ્ટિને ખતમ કરી નાંખવી તે આજના વિકાસની વાનગીઓ છે.

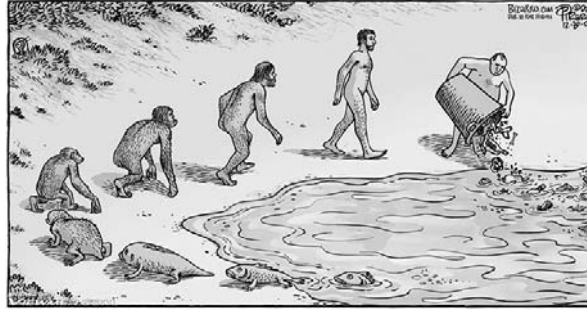
કવિ હિમાંશુ વોરાનું એક કાવ્ય આજના પ્રગતિશીલ માનવના ગાલ પર એક સણસણતો તમાચો મારે છે.

પ્રતિબદ્ધ

હે ખુલ્લી જગ્યાઓ ! તમે મને સતાવો નહીં
હું ફેક્ટરી નાખવાનો વિચાર કરું છું.
ઓ હરિયાળાં જંગલો ! મને લલચાવો નહીં
મારે તમારાં લાકડાંનું કામ છે.
હે આકાશનાં વાદળો ! મને આકર્ષો નહીં
મારે ધુમાડો છોડવો છે.

હે સુરીલાં વહેણો ! મને મોહિત કરો નહીં
મારે તમને બંધમાં બાંધવાં છે.
હે લીલાછમ ડુંગરો ! મને લોભાવો નહીં
મારે તમને વીંધી નાંખવા છે.
હે કુદરતના પ્રેમીઓ ! મને ચળાવો નહીં
હું પ્રગતિ કરવા પ્રતિબદ્ધ છું.

એક વિશાળ પર્વત એ કુદરતની યુગોની સાધનાનું પરિણામ છે. જે પર્વતના સર્જનમાં યુગો વીત્યા હોય તેનું વિસર્જન કદાચ દિવસોમાં જ થઈ શકે ખરું, પણ તેમ કરી ન દેવાય. પૃથ્વી-પાણી-વાયુ કે વનસ્પતિ, કોઈ પણ કુદરતી પરિબળો, (જૈનદર્શન જેને સ્થાવરકાય કહે છે) એ હજજારો-લાખો વર્ષોની કુદરતી પ્રક્રિયાઓનું પરિણામ હોય છે. તે કુદરતી સંપત્તિ પર આવનારી પેઢીઓની પેઢીઓનો પણ આજના માનવી જેટલો જ અધિકાર છે. પંદર પેઢીઓનું જીવન ટકાવવા માટેની ચીજ-વસ્તુઓ કોઈ એકાદ બે પેઢી અમન ચમનમાં ફૂંકી મારે તે માત્ર મૂર્ખામી જ નથી, ગુનો પણ છે.

આખા કુટુંબને બાર મહિના ચાલે તેટલું અથરાણું સીઝનમાં તૈયાર કરીને બરણીમાં ભર્યું હોય અને તેના સ્વાદના ચટકામાં લલચાઈને પરિવારનો કો'ક સભ્ય એક જ દિવસમાં આખી બરણી ઝાપટી જાય તે અસભ્યતા તો છે જ, અન્યાય પણ છે. અથાણાંને અથાણાંની રીતે વાપરે તો આખું વર્ષ ચાલે, અથાણાંને નાસ્તાની જેમ વાપરે તો બે દા'ડામાં બરણી સાફ થઈ જાય.

અથાણું ચાટવા જેટલી સભ્યતા આજના કહેવાતા પ્રગતિશીલ માનવ પાસે નથી. ચાટવાની ચીજને ઓહિયાં કરી જવાની વૃત્તિ તે 'વિકાસ'ના દૈત્યનું ફરજંદ છે.

સમગ્ર વિશ્વ આજે વિશ્વસ્તરીય સમસ્યાઓના જાળામાં અટવાયું છે. અન્નની ઊણપ, પાણીની અછત, વીજ, ઉર્જા અને પેટ્રોલિયમની કટોકટી, ચોખ્ખી હવા, વનસ્પતિ, પશુસૃષ્ટિ બધું જ ઘટી રહ્યું છે. અત્યારે છત હોય તો માત્ર 'અછત'ની! વિકાસની સોગાદ મેળવવા માટે મગજની સાથે ચોખ્ખા શ્વાસ ને પાણી પણ ગિરવે મૂકી દીધા હોવાનું જણાતા હવે આ સ્થિતિના સર્જકને માણસ ગાળો ભાડે છે. બીજા વિશ્વમાં, ખાસ કરીને એશિયાઈ રાષ્ટ્રોમાં વધતી જતી માનવ વસતિના કારણે જ વિશ્વ આખું સમસ્યાગ્રસ્ત બન્યું હોવાનું કહેવામાં આવે છે. વિકાસશીલ દેશોમાં વધતી જતી વસતિને બધી પ્રકારની તંગી અને પ્રદૂષણનું કારણ કહેનારાઓ સામે એક સવાલ છે કે આ ધરા પરની વિપુલ કુદરતી સંપત્તિનું આખરે થાય છે શું ? તે બધી ક્યાં જાય છે ? શું બીજા વિશ્વની વિપુલ જનસંખ્યા તેને વાપરી કાઢે છે ? જો વાત એમ જ હોત તો ત્રીજું વિશ્વ એ ત્રીજું રહ્યું હોત ખરું ? એટલે વિકસીત કહેવાતા દેશોની દલીલ તદ્દન પોકળ સાબિત થાય છે. જોકે,

હકીકત તો એથી વધુ કુરુણ છે. વિકસિત દેશો માત્ર પોકળ દલીલો કરવાનું કાર્ય જ કરતા નથી, પણ પોતાના ગુનાની એન્ટ્રી કો'ક નિર્દોષના ખાતે ચડાવી દઈને તેને સજા ફટકારવાની નિર્ઘૃણ વૃત્તિ પણ તેઓ ધરાવે છે.

આ તથ્યની સાબિતી માટે જેને આદર્શ રાખીને લોકો જીવે છે તે વેસ્ટર્ન લાઇફસ્ટાઇલનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવું આવશ્યક છે. સરેરાશ ભારતીય નાગરિક જેટલો કાગળ વાપરે છે તેના કરતાં એક અમેરિકન નાગરિક ૧૩૭ ગણો વધુ કાગળ વાપરી કાઢે છે. શેષ વિશ્વની સરખામણીએ એક અમેરિકન વ્યક્તિ કુદરતી સંપત્તિનો વીસ ગણો જથ્થો વાપરી જાણે છે.

માત્ર માથાઓની ગણતરીના માધ્યમે વસતિગણતરી કરવાને બદલે વસ્તુવપરાશના દરને અનુલક્ષીને વસતિગણતરી કરીએ તો અમેરિકાની પચીસ કરોડની વસતિનો વીસ ગણી વસ્તુવપરાશ કરવા બદલ વીસ વડે ગુણાકાર કરતા પૂરા પાંચ અજબની અમેરિકાની વસતિ સાબિત થશે. આ સૂચિત માપદંડ પ્રમાણે ભારતની વસતિ મહત્તમ ૩૦ કરોડની જ ગણી શકાય.

કુલ વિશ્વ વસતિના માત્ર પચીસ ટકા વસતિ ધરાવતાં પ્રથમ વિશ્વના આ ઔદ્યોગિક રાષ્ટ્રો વિશ્વની કુલ ઉર્જાનો ૭૫ ટકા હિસ્સો વાપરી નાંખે છે, વૈશ્વિક પેટ્રોલિયમ પેદાશોનો ૭૯ ટકા હિસ્સો ચાઉં કરી જાય છે અને વિશ્વનાં કુલ વૃક્ષ-લાકડામાંથી ૮૫ ટકા ઉપભોગ કરી જાય છે. આ ૨૫ ટકા લોકો ભેગા મળીને દુનિયાના ૭૨ ટકા પોલાદને પણ ચાવી જાય છે અને પછી આંગળી ચીંધે છે ત્રીજા વિશ્વ તરફ. પોતાના વેડફાટ ખાતર કરોડોની જરૂરિયાતોને ઈનવી લેનારાઓની સાન ઠેકાણે કોણ લાવશે ? ગ્લોબલાઇઝેશનના હિમાયતીઓ સાર્વત્રિક જીવનધોરણની શિષ્ટતા માટે રાક્ષસી જીવનશૈલીના માલિકોને સંતોષ અને સભ્યતાના પાક ભણાવશે ?

વિશ્વના કેટલાક દેશોને વિકસિત દેશનું લેબલ ફટકારવામાં આવ્યું છે. એનો અર્થ એ થયો કે બાકીના દેશોએ વિકાસ સાધવા માટે તે દેશોને જ અનુસરવાનું રહેશે. આવું શિષ્યત્વ જે રાષ્ટ્રો સ્વીકારે તે રાષ્ટ્રોને વિકાસશીલ રાષ્ટ્રનું રૂપકું લેબલ લગાડવામાં આવે છે. બાકીના બધા અવિકસિત. વિકસિત દેશોએ વપરાશ અને પ્રદૂષણ ક્ષેત્રે વર્તાવેલો કાળો કેર જોતાં એમ વિચાર સહજ આવે કે જો બધાં જ રાષ્ટ્રો આ કહેવાતાં વિકસિત રાષ્ટ્રોની ઉપભોક્તાવાદી સાંસ્કૃતિને પૂર્ણતાએ સ્વીકારી લે તો શું પરિણામ આવે ? હકીકતમાં દરેક વિકાસશીલ દેશ વિનાશશીલ દેશ છે અને દરેક વિકસિત રાષ્ટ્ર એ વિનાશક રાષ્ટ્ર છે.

અબજો માનવોને સૈકાઓ સુધી ચાલે તેટલી વિપુલ કુદરતી સંપત્તિને કેટલાક કરોડ માનવો દાયકાઓમાં જ ભરખી જવા તત્પર બન્યા હોય તો તેમની સાન ઠેકાણે લાવવાની જોગવાઈ કોઈ આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓમાં હશે ? દુનિયામાં એક અમેરિકાએ મથાવેલા આતંકને જોતાં લાગે છે કે દુનિયાને બીજું અમેરિકા (અહીં અમેરિકા એટલે વિકસિત કહેવાતું રાષ્ટ્ર સમજવું) પરવડે તેવું નથી. અનેક રાષ્ટ્રો અરબસ્તાન અને ત્યારે આવા એક અમેરિકાનું નિર્માણ થાય છે. કુદરતી સંપત્તિઓ તળિયાઝાટક થતી જતી હોય અને પ્રદૂષણ માઝા મૂકતું હોય તેવા તબક્કેય હજી જો શ્વાસ લઈ શકાતો હોય અને પીવાનું પાણી હજી બચ્યું હોય તો તેનું મૂળ કારણ એ જ છે કે આ ધરતી પર હજી અવિકસિત કહેવાતા દેશો બચ્યા છે.

આ કહેવાતા વિકસિત દેશો બધે માથું મારે છે. ક્યાંક ભૂખમરના નામે તેમને ચંચૂપાત કરતા જોઈએ ત્યારે એક હિન્દી કહેવત યાદ આવે છે : 'સો ચૂહેં માર કર

બિલ્લી હજ કો ચલી'. 'માનવ અધિકારનો ભંગ થાય છે' ના નારા સાથે પણ અનેક સ્થાને હસ્તક્ષેપ કરનારાને પૂછવું જોઈએ કે 'આવતી પેઢીના માનવોનો આ સૃષ્ટિ પર અધિકાર ખરો કે નહીં ? આ સૃષ્ટિ પર રહેલી વિપુલ કુદરતી સંપત્તિ પર તેમનો કોઈ અધિકાર ખરો કે નહીં ? અધિકાર જો છે, તો સૈકાઓ સુધી ચાલે તેટલી કુદરતી સંપત્તિને માત્ર દાયકાઓમાં જ ભરખી જઈને આવનારી પેઢીના હક્કની ચીજ અણહક્કથી વાપરી ગણાય કે નહીં ? જો ગણાય, તો તેને માનવ અધિકારનો ભંગ (આવનારા માનવોના અધિકારનો ભંગ) કેમ ગણી ન શકાય ? માનવ અધિકારના નામે દુનિયાભરની આંતરિક બાબતોમાં પણ દબલ કરવા સુધીનો પોતાનો અધિકાર છે તેવું માની બેસનારા માનવો આ અંગે મૌન ધારણ કેમ કરે છે ?' કારણ સીધું છે. રેલો પગનીયે આવે છે.

શોષણના મુદ્દે પણ આજે ઘણી ચળવળો ચાલે છે. પોતાના શોષણને તો કોઈ સહન કરતા નથી પણ પરોપકારના ઉદ્દેશથી પણ આજે ઘણા ચળવળો ચલાવે છે. કોઈ દલિતો અને પછાતોનાં શોષણના મુદ્દે લડે છે. કેટલાક મજૂરી કરતા બાળકોને જોઈ બાલશોષણને નામે લડત ચલાવે છે. તો કોઈક સજ્જનો વળી મહિલા-શોષણને નામે કાર્ય કરે છે. પણ આવનારી આખી પેઢીનું શોષણ થાય છે તેની કોઈને લગીરે પડી નથી. આવતી કાલે આવનારી પેઢી જાણે આવવાની જ નથી તેમ સમજીને વર્તમાન પેઢી બેફામ બની છે. ગઈ પેઢી જો આ રીતે જીવી હોત તો વર્તમાન પેઢીની એ દશા થઈ હોત, જે આવતી પેઢીની થવાની છે.

પોતાને મળેલો પ્રાકૃતિક વારસો એ બાપદાદા પોતાના માટે મૂકી ગયા છે તેમ સમજીને નહીં પણ આવનારી પેઢી પાસેથી ઉછીની લીધેલી ચીજ છે, જેને વ્યાજ સાથે ચૂકવવાની છે એમ સમજીને વ્યક્તિએ પ્રકૃતિ સાથે વર્તવું જોઈએ.

અનાજની તંગી હોય તેવા સંયોગોમાં ઘરમાં સ્ટોર કરી રાખેલું વર્ષભરનું અનાજ દોઢ મહિનામાં પૂરું થઈ જાય તો ઘરનો માણસ તેનો કડક હિસાબ માંગે. દિવસમાં માત્ર ચાર કલાક પૂરતું જ પાણી આવતું હોય તેવા સંયોગોમાં ઘરમાં બે-ત્રણ ટાબરિયાઓ તોફાને ચડે અને વપરાશ માટે રાત્રે બારથી ચાર વચ્ચે ભરી રાખેલા પીપમાંથી પવાલાં ભરીને રમતગમતમાં એક બીજાને ભીંજવી દે, ત્યારે ઘરના વડીલ લાલ આંખ, તંગ ભવા અને ઊંચા હાથે રાડ પાડશે... 'મુઆ ! અક્કલ નથી ? અહીં પીવા માટે પાણીનાં ફાંફાં છે ત્યાં તમને પાણી ઉડાડવાનું સૂઝે છે !' અને એક જુસ્સાદાર હાથ, પાણીદાર ઝાટકા સાથે પાણીનો વેડફાટ થતો અટકાવે છે. નાદાન બાળકોની બાલિશ ચેષ્ટા બંધ કરાવી, તેમાં બાળકનો અજ્ઞાનજનિત થોડો આનંદ ઈનવાયો ખરો પણ આખા ઘરની આવશ્યકતાઓ અકબંધ રાખવા તે જરૂરી હતું તેમાં બે મત નથી.

દીકરાને સેટલ થવા બાપે આપેલા દસ લાખ રૂપિયાને દીકરો અમનચમનમાં ઉડાવી મૂકે તો તે દીકરાને ઊડાઉ કહેવાય છે. નવા સીવડાવેલાં મોંઘાં કપડાં બીજે જ અઠવાડિયે ફાડી નાંખે તેવી વ્યક્તિને બેદરકાર કહેવાય છે. ઘરમાં નાંખેલો બલ્બ ઊડી જતા પહેલા પડી જાય તો નોકર બેપરવાહ કહેવાય છે. પાંચ વર્ષ ટકવાની સરકાર પણ જો છ મહિને પડી ભાંગે તો તેવા નેતૃત્વને નિષ્ફળ લેખાવાય છે. દાયકો ટકનારી ચીજ વર્ષમાં સાફ થઈ જાય તેને વખોડનારો વર્ગ સૈકાની સમૃદ્ધિને દાયકામાં સાફ કરી નાંખનારને પ્રાગતિક માને છે તે આપણી વૈચારિક દુર્દશાનો નમૂનો છે.

સ્વાર્થના ગુમડાંથી પીડાતા માનવીને શોષણની વાત ક્યાંથી અડે ? પણ

આજનો સ્વાર્થ પણ વિચિત્ર છે. પોતાના લાભ ખાતર બીજાને નવરાવી દે તેને સ્વાર્થ કહેવાય પણ પોતાના વર્તમાનને શણગારવામાં પોતાના જ ભાવિ પ્રત્યે આંખમીંચામાણા કરી દે તેને શું કહેશું ? બેફામ ઉત્પાદન, વપરાશ ને વેડફાટથી તેના પોતાના ચોખ્ખાં હવાપાણી પણ છીનવાઈ ગયાં છે. ચોખ્ખું પાણી હવે ખાટલાઓમાં વેચાય છે. ચોખ્ખી હવા હવે ઓક્સિજન સિલિન્ડર્સ પૂરતી જ સીમિત રહી છે. કુદરતના ખોળે રમનારા અન્ય કોઈ પ્રાણીસૃષ્ટિનો વિચાર નહીં કરનારો વાસ્તવમાં પોતાનો જ વિચાર ચૂકે છે. પોતે જે ડાળી પર બેઠો હતો તે જ ડાળીને કાપતા પેલા મૂર્ખની યાદ તાજી થાય છે.

‘પ્રાણ અને પ્રકૃતિ સાથે જાય’ ની કહેવતમાં પ્રકૃતિ શબ્દનો અર્થ કુદરત કરશો તો આ વાત વધુ સ્પષ્ટ થશે.

બેદની વાત એ છે કે આજે પ્રકૃતિ ઉપર અત્યાચાર કરનારને ‘વિકસિત’ કહેવાય છે. રાષ્ટ્ર વિરોધી પ્રવૃત્તિ (Anti Nation Activity) જો ગુનો ગણાતો હોય તો પ્રકૃતિ વિરોધી પ્રવૃત્તિ (Anti Nature Activity)ને વિકાસ શી રીતે કહેવાય ? જૈનોની ષડ્જીવનિકાયરક્ષાનો સિદ્ધાંત પ્રકૃતિ વિરોધી પ્રવૃત્તિને પણ ગુનો જ ગણે છે.

જૈન દર્શન પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને વનસ્પતિ આ પાંચને સ્થાવરકાય કહે છે. આ પાંચ ઉપરાંત જીવનો છઠ્ઠો પ્રકાર છે. ત્રસકાય, કીડી-મંકોડાથી લઈ માનવ સુધીના બધા નજરે દેખાતા, હાલતાચાલતા જીવોને ત્રસકાય કહે છે. જીવના આ છ પ્રકાર માટે ષડ્જીવનિકાય શબ્દ શાસ્ત્રોમાં પ્રચલિત છે.

જીવકરુણાની ભાગીરથી દીનદુઃખિયા માનવ અને અબોલ પશુથી માંડીને રેતીના કણમાં, જલમાં, બિંદુમાં, અગ્નિના તણખામાં, વાયરાના ઝપાટામાં કે વનસ્પતિના પાંદડામાં પણ રહેલા એકેન્દ્રિય જીવ સુધી પહોંચે છે. ગૃહસ્થજીવનમાં અસ્તિત્વ ટકાવવા અનિવાર્યપણે જલ, વનસ્પતિ વગેરેનો ઉપયોગ કરવો પડે તો પણ તે ચીજોના લઘુત્તમ ઉપયોગથી ચલાવી શકાય તેવી જયાણપ્રધાન જીવનશૈલીની વિભાવના જૈનદર્શને વિશ્વને ભેટ ધરી છે.

હાથીની વિરાટ કાયામાં કે માનવના મનોહર દેહમાં પુરાયેલા આત્મામાં જેવું ચૈતન્ય છે તેવા જ ચૈતન્યને ધારણ કરનારો આત્મા પૃથ્વીના કણમાં, જળના બિંદુમાં કે અગ્નિના તણખામાં પણ પુરાયેલો છે. માત્ર કતલખાને કપાતાં ઘેટાં-બકરાં જ દયાપાત્ર નથી, માનવીની ભોગપિપાસાનો ભોગ બનતા પૃથ્વીકાય વગેરેના જીવો પણ એટલા જ દયાપાત્ર છે.

જૈન દર્શનનો ષડ્જીવનિકાયની રક્ષાનો સિદ્ધાંત વ્યાપકસ્તરે અમલી બનાવાય તો વિશ્વની બધી જ સમસ્યાઓ પર પૂર્ણવિરામ મૂકી શકાય. ષડ્જીવનિકાયની રક્ષા થકી છ મોટા લાભ થાય છે. (૧) જીવદયાનું પાલન થવાથી જીવરક્ષા, (૨) હિંસાથી અટકવા દ્વારા સ્વરક્ષા, (૩) કુદરતી તત્ત્વોના રક્ષણ દ્વારા પ્રકૃતિરક્ષા, (૪) બીજાની જરૂરિયાતોને અખંડિત રાખીને વિશ્વરક્ષા, (૫) કુદરતી તત્ત્વોનો સીમિત ઉપયોગ કરવાથી જીવનમાં સાદગી અને સંતોષ વિકસે, (૬) બધે બીજાનો વિચાર રહેવાથી હૃદયમાં દયા અને કરુણાના સંસ્કાર ઊભા થાય છે.

ફરી ફરીને વાત તો એક જ આવીને ઊભી રહેશે ‘ભાઈ ! સંતોષી બની જાવ.’ ભોગતૃષ્ણા-ઘટાડ્યાં વિના આવનારા વિનાશને અટકાવવો મુશ્કેલ છે. હારી

થાકીને પણ માનવે સંતોષના વટાવેલા સીમાડામાં પાછા ફરવું જ પડશે અને એ જ ખરી પ્રગતિ હશે.

બાકી, અત્યારના વિકાસનો દર જેમ જેમ વધતો જાય છે તેમ તેમ વિનાશનો ડર પણ વધતો જાય છે. વંટોળિયાના વાવેતર કરનારે વાવાઝોડા લાણવાની તૈયારી રાખવી જ પડશે.

કસોટીની પળોએ ધૈર્ય રાખીએ

આપણા સૌના જીવનમાં એવી કેટલીક ક્ષણો આવે છે, જ્યારે બધી દિશાઓમાંથી નકારાત્મક વિચારો અને સંજોગો-વ્યક્તિઓ આપણને ઘેરી વળે છે. એમાંના કેટલાક વિચારો તો એટલા શક્તિશાળી હોય છે કે આપણા પર હાવી થઈ જાય છે અને આપણને શુન્યમનસ્ક બનાવી મુકે છે.

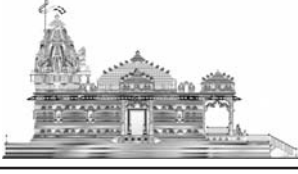
આવી જ એક વાર્તા હરણી પર આધારીત છે.

એક જંગલ હતું એમાં એક હરણી ગર્ભવતી હતી અને તેનું બચ્ચું જન્મવાની તૈયારીમાં જ હતું. દુર દેખાઈ રહેલું નદી પાસેનું ઘાસનું એક મેદાન તેને સુરક્ષિત જણાતા તેણે ત્યાં જઈને બચ્ચાને જન્મ આપવાનો નિર્ણય કર્યો અને ધીમે ધીમે એ દિશા તરફ આગળ જવા વધી અને ત્યાંજ તેને પ્રસુતિની પીડા શરૂ થઈ ગઈ અને તેજ ક્ષણે અચાનક તે વિસ્તારમાં આકાશમાંથી કાળા ડિબાંગ વાદળા છવાઈ ગયા અને વિજળીનો ગડગડાટ શરૂ થઈ ગયો. વિજળી ઘાસપર પડતા ત્યાં દાવાનળ ફેલાઈ ગયો. હરણીએ ગભરાયેલી નજરે ડાબી તરફ જોયું તો ત્યાં તેને એક શિકારી પોતાની તરફ તીરનું નિશાન તાકતો દેખાયો તે જમણી તરફ ફરી ઝડપથી એ દિશામાં આગળ વધવા ગઈ ત્યાં તેને એક ભૂખ્યો વિકરાળ સિંહ પોતાની દિશા તરફ આવતો દેખાયો. આ પરિસ્થિતિમાં હરણી શું કરી શકે...? પ્રસૂતિની પીડા શરૂ થઈ ચુકી હતી.

શું હરણી બચી જશે, શું તે પોતાનાં બચ્ચાને જન્મ આપી શકશે, તેનું બચ્ચું બચી શકશે...! કે પછી દાવાનળમાં બધું બળીને સળગીને ભસ્મીભૂત થઈ જશે. શું હરણી ડાબી તરફ ગઈ હશે...! ના, ત્યાં તો શિકારી તેના તરફનું બાણ નિશાન તાકીને ઊભો હતો, શું હરણી જમણી તરફ ગઈ હશે, ત્યાં સિંહ તેને ખાઈ જવા તૈયાર હતો, શું હરણી આગળ જઈ શકે તેમ હતી, ના, ત્યાં ધસમસતી નદી તેને તાણીને જઈ શકે તેમ હતી. શું હરણી પાછળ જઈ શકે તેમ હતી. ના, ત્યાં દાવાનળ ભસ્મ કરી શકે તેમ હતો.

જવાબ : તે કાંઈ જ કરતી નથી, તે માત્ર પોતાનાં બચ્ચાને, એક નવા જીવને જન્મ આપવા પર ધ્યાન આપે છે અને ક્ષણવારમાં કુદરતી ઘટનાક્રમ બદલાવા માડે છે. એક જ ક્ષણમાં શિકારી પર વિજળી પડે છે અને તે અંધ બની જાય છે. અચાનક બદલાયેલી ઘટનાને પરિણામે શિકારી નિશાન ચુકી જાય છે અને તીર હરણીની બાજુમાંથી પસાર થઈને સિંહના શરીરમાં વિંધાઈ જાય છે અને સિંહ ઘાયલ થઈ જાય છે અને એજ ક્ષણે મુસળધાર વરસાદ વરસે છે અને દાવાનળને બુઝવી નાખે છે અને પલકવારમાં હરણી એક સુંદર તંદુરસ્ત બચ્ચાને જન્મ આપે છે. બસ આપણા સૌના જીવનમાં પરિસ્થિતિ બદલાઈ જઈ શકે છે. ચારે બાજુ નકારાત્મકતા સંજોગોમાં થોડું ધૈર્ય, થોડું સંયમ રાખીએ તો અવશ્ય સફળતા મેલે જ છે.

દીપક રવજી લખમશી છેડા-સામખીયારી-બોરીવલી

સમાચાર

શ્રી વાગડ વીસા ઓશવાળ સમાજ દ્વારા રમતોત્સવ

ટી.વી., કૉમ્પ્યુટર કે મોબાઇલમાં રચ્યાપચ્યા રહેતા આપણા સમાજનાં બાળકો, યુવાનો અને યુવતીઓને ખેલકૂદના મેદાનમાં વાળવાના નમ્ર પ્રયાસરૂપે શ્રી વાગડ વીસા ઓશવાળ સમાજ-થાણાએ રવિવાર, તા. ૭મી ફેબ્રુઆરી ૧૬ના શ્રી માવળી મંડળના ક્રિડાંગણમાં રમતોત્સવ ૨૦૧૬નું આયોજન કર્યું હતું.

આ રમતોત્સવ સ્પર્ધામાં નાનાં ભૂલકાંઓથી લઈને મોટી વયના કુલે ૬૪૦ મહિલા-પુરુષ ખેલાડીઓએ ભાગ લીધો હતો. વય અનુસાર અને જાતી અનુસાર વિવિધ વિભાગોમાં ૫૦ મીટર, ૧૫૦ મીટર દોડ, ત્રણ પગી, રીલે રેસ, ગોળા ફેંક, લાંબો ફૂદકો, કોથળા રેસ, લીંબુ ચમચા, દોરડા ફૂદ, ખોખો, કબડી, ડોઝ બૉલ અને રસ્સી ખેંચ સ્પર્ધાઓ રમાડવામાં આવી હતી. જે નિષ્ણાંત રેફરી શ્રી મંદાર ઘાણેકર અને તેમની ટીમની દેખરેખમાં પૂરી કરવામાં આવી હતી.

આ રમતોત્સવમાં અતિથિ વિશેષ તરીકે શ્રી અમૃત નરપાર ગાલા (રવ), શ્રી હિરેન વસંત શાહ (નૂ. ત્રંબૌ), શ્રી જિતેન્દ્ર કાનજી ગાલા (નંદાસર), શ્રી નવીન બાબુભાઈ સત્રા (સુવઈ), શ્રી રાયચંદ બાબુભાઈ ખુથીયા (નવાગામ) ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી કાંતિ વિસરીયા, ઉપપ્રમુખો ડૉ. મણીલાલ મોતા, શ્રી હસમુખ સત્રા, મંત્રીઓ શ્રી નિતિન સત્રા, શ્રી હસમુખ વિસરીયા, શ્રી દિલીપ શાહ, શ્રી રમેશ મોતા, ખજાનચી શ્રી સતિષ ગીંદરા, શ્રી ચિમન મોતા અને સર્વે અતિથિ વિશેષો દ્વારા હવામાં ફુગ્ગા છોડી સ્પર્ધાનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું. મહિલા વિભાગના સર્વે સભ્યો દ્વારા નવકાર મંત્રના જાપ પછી સ્પર્ધાનો શુભારંભ થયો.

આ રમતોત્સવને સફળ બનાવવા શ્રી સતિષ ગીંદરા, શ્રી વિપુલ સત્રા, ડૉ. મણીલાલ મોતા, CA-મહેશ ગાલા, આશા ગાલા, અલ્પા સત્રા, રમેશ મોતા, નિતિન સત્રા, સુશિલા છેડા, રીના છેડા, સરલા ગાલા, સોનલ નંદુ, ગુણવંતી અને અન્ય કાર્યકર ભાઈ-બહેનોએ સારી જહેમત ઉઠાવી હતી.

સ્પર્ધાનું પરિણામ : ખો-ખો વિજેતા : દર્શિલ અશ્વીન ગાલાની ટીમ, રનર અપ: જેમીન કેશવજી બૌવાની ટીમ, કબડી : એ ગ્રુપ - વિજેતા : સાગર રાજેશ સત્રાની ટીમ, રનર અપ : સાગર મણીલાલ સત્રાની ટીમ. કબડી : ગ્રુપ બી - વિજેતા : રાજેશ હિરજી સત્રા, રનર અપ : પ્રકાશ પોપટ ગાલા. ડોઝ બૉલ ગ્રુપ એ - વિજેતા : હેત્વી રમેશ મોતા, રનર અપ : શ્રેયા રમેશ નિસર. ડોઝ બૉલ ગ્રુપ બી - વિજેતા : ભાગ્યશ્રી જીગર ગાલા, રનર અપ: ઉર્મિલા નિલેશ મોતા. રસ્સી ખેંચ : વિજેતા : રેખા ગાલા (એન્ડ ટીમ). રસ્સી ખેંચ પુરુષ ગ્રુપ બી - વિજેતા : રાજેશ હિરજી સત્રા. રસ્સી ખેંચ ગ્રુપ એ - વિજેતા: ચિરાગ નાનજી કારીઆ, રનર અપ : સાગર મણીલાલ સત્રા. (તસવીરો છેલ્લા કવરપર)

શ્રી સુશ્રુષા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ સંચાલિત શ્રી રામજી વાલજી સાવલા આરોગ્ય કેન્દ્ર - રાપર જાન્યુઆરી - ૨૦૧૬માં થયેલ કામકાજ

ઓ.પી.ડી.	૩૬૯૩
વીઝીટીંગ ડોક્ટર્સની ઓ.પી.ડી.	૧૨૯
ટોટલ	૩૮૨૨
ઇન્ડોર દર્દીઓ	૮૬
લેબોરેટરીમાં ટેસ્ટ થઈ	૨૨૨૭
એક્સરે કાઢવામાં આવ્યા	૪૪૦
વીસા ઓશવાળ દર્દીઓને રૂ. ૯૧૯૫/-ની રાહત આપવામાં આવી.	

શ્રી વાગડ સર્વોદય ટ્રસ્ટ સંચાલિત શ્રી વાગડ વેલ્ફેર સોસાયટી હોસ્પિટલ - ભયાઉ

જાન્યુઆરી - ૨૦૧૬માં સારવાર લેનાર દર્દીઓની સંખ્યા

સારવાર વિભાગ	ઓ.પી.ડી.	ઇન્ડોર	ઓપરેશન
મેડિકલ	૩૧૩	૧૮	૦
આંખ	૮૮૭	૬૨	૬૨
ફિઝિયોથેરપી	૨૫૦	૦૫	૦
ઓર્થોપેડિક	૫૨૩	૩૯	૩૧
દાંત	૨૯૩	૦	૦
સર્જિકલ	૩૭૬	૪૦	૩
ડાયાલીસીસ	૧૭૫	૦	૦
E.N.T. (કાન, નાક, ગળું)	૦	૦	૦
ગાયનેક	૨૬	૨૨	૨૨
યુરોલોજી	૦	૦	૦
ન્યુરોલોજી	૦	૦	૦
નેફ્રોલોજી	૦	૦	૦
પેડિયાટ્રીક	૦	૦	૦
પ્લાસ્ટિક સર્જરી	૦	૦	૦
Occupation થેરેપી	૦	૦	૦
ટોટલ	૨૮૪૩	૧૮૬	૧૧૮
		દરદીઓ	ટેસ્ટ થઈ
લેબોરેટરીમાં		૪૧૭	૨૩૮૦
એક્સરે		૫૦૦	૬૨૨
સીટી સ્કેન		૪૦	૪૦
ટોટલ		૯૫૭	૩૦૪૨

લાકડીયા નારીવૃંદનો કાર્યક્રમ

લાકડીયા નારીવૃંદ (મુંબઈ)નો ૮મા વર્ષનો પહેલો પ્રોગ્રામ પારલા શુભમ હોલમાં. “હું ગુજરાતના રંગીલી” ધમાકેદાર રમાડનાર મંજુ ગાલા અને કસ્તુર છેડાની જહેમતથી ખૂબ જ સારો રહ્યો. (તસવીરો છેલ્લા કવરપર)

ભયાઉ નવાગામ “સ્નેહસરિતા” સખીવૃંદ

ભયાઉ નવાગામ “સ્નેહસરિતા” સખીવૃંદનો બીજા વર્ષના પહેલા પ્રોગ્રામરૂપે “ટેલિમેચ”માં બુધ્ધિનો ઉપયોગ થાય તેવી અવનવી રમતો રમાડવામાં આવી. આગામી પ્રોગ્રામ ૧૯ માર્ચે શુભમ હોલમાં “માસ્ટર શેફ”નો છે. (તસવીરો છેલ્લા કવરપર)

Union Budget 2016: Focus on rural India, India Claims FM Jaitley

This is the largest ever simplification in tax laws.

The budget provides relief to small and middle level taxpayers through presumptive tax & simplification of tax system.

Important to see how do we build a firewall to resist impact of global situation to maximum and best of our ability.

Indian economy is integrated with the world and therefore what is happening else where in the world will impact us.

The first and immediate agenda is to strengthen the bank by recapitalisation.

Reality of India is that in today's set up agriculture sector, physical infrastructure, rural sector all needed to be looked into.

As far as PSB's (Public Sector Bank) are concerned, Govt has already said that it will bring down its equity in long run to 52 per cent.

This government has earned more, spent more. Have established the credibility of the government

Fiscal deficit is no longer alarming.

Inflation negative for past 15 months

Low inflation boosting growth index.

Haven't compromised on expenditures.

Services which are stressing on agriculture are doing well.

Expenditure on infrastructure and agriculture is increasing.

Evaders can't come in late and enjoy benefits.

Govts over years have promised exemptions (on corporate tax), if I had withdrawn those exemptions prior to sunset clause I'd be accused of retrospective change. I have now given notice of 4 reductions that starts next year.

So next year I will start getting benefit of exemptions being diluted.

Surcharge on income tax for incomes exceeding Rs.1 crore per annum raised from 12 percent to 15 percent.

Corporate income tax: Incentives for new manufacturing companies and relatively small enterprise companies.

SUVs, luxury cars to be more expensive.

Service tax exempted for general insurance schemes under Niramayi Swasthya Bima Yojana.

1 per cent infrastructure cess on small cars.

Government to increase ATMs, micro-ATMs in post offices in next 3 years.

Rs 25,000 crore to be allocated for re-capitalisation of Public Sector Banks.

Deduction limit on rent raised to Rs 60,000

Rs 3000 tax relief for small tax payers.

Ceiling of rebate for tax payers with Rs 500,000 annual income to be raised to Rs 5000 from Rs 2000 currently under Section 88G.

RBI Act to be amended to give statutory backing for monetary policy.

100 per cent FDI in marketing of food products made in India.

Fiscal deficit for 2016-17 targeted at 3.5 percent.

Prudence lies in adhering to fiscal targets.

Total allocation of road and rail in 2016-17 is Rs 2.18 lakh crore.

Stand Up India scheme allocated Rs.500 crore for SCs, STs women entrepreneurs.

Rs 1 lakh countrywide health cover and 2000 medicine shops to control medicine prices.

3,000 stores to be opened under Jan Aushadhi Scheme in 2016-17.

62 more Navodaya Vidyalayas to come up under Sarva Siksha Abhiyan.

Rs 1000 cr set aside for higher education financing.

Provident fund of 8.33 per cent for new government employees for first 3 years.

Govt is launching a new initiative to provide cooking gas to BPL families with state support.

28.5 lakh hectares will be brought under irrigation under the Pradhan Mantri Krishi Sishai Yojna.

Govt to set apart Rs 412 crore to encourage organic farming.

National Skill Development Mission has been imparted training to 76 lakh youth. 1500 multi-skill training institutes to be set up.

We plan to launch digital literacy mission scheme for rural India to cover around 6 crore additional household in next 3 years.

Rs 19,000 crore allocated for Pradhan Mantri Gramin Sadak Yojana in 2016-17. In all, Rs 27000 crore after state contribution.

Will help reduce pollution, increase employment.

CPI inflation declined to 5.4 per cent.

5 lakh acres to be brought under organic farming.

PM Fasal Bima Yojana allocated Rs 5,500 crore.

Agricultural e-market platform on Dr BR Ambedkar's birthday

Government to allocate Rs 5,500 crore for crop insurance scheme.

Rs 9,000 crore allocated for Swachh Bharat Abhiyan Yojana.

5,500 villages electrified by February 2016. 100 per cent electrification of villages by May 2018.

Focus on drought-affected areas. Rs 20,000 crore fund allocated for NABARD.

Target to complete PM Gram Sadak Yojana by 2019. Rs 19,000 crore allocated for the project.

3 projects to ensure farmers get MSP benefit.

Rs 17,000 crore allocated for Irrigation

We will undertake significant banking reforms.

Created new infrastructure for agriculture

Our external situation is robust.

Health insurance scheme to bear 1/3rd hospital expenses.

Will ensure farm incomes are doubled.

Global growth has slowed down, markets have fallen.

Will bring fiscal discipline in governance.

Growth has now accelerated to 7.4 per cent

Increase earnings to farmers by 2020.

Priority to provide funds to poorer section of the society

Global economy is in serious crisis:

Indian economy has held his ground firmly.

Forex Reserves are at its highest value, 360 billion dollars.

Converted difficulties to opportunity.

We have to spend public funds wisely.

Growth despite pay commission suggestions.

Inflation has come down.

Increased planning expenditure.

Pace of reforms must continue.

We inherited a weaker economy.

શ્રી વાગડ ડલા કેન્દ્ર મેડિકલ સહાય ફંડમાં દાન આપનારનો આભાર

(દાનની વધુ વિગત ફોટા સાથે રજા પાના પર)

- રૂ. ૨,૫૦૦/- શ્રીમતી વિશાબેન ખીમજી ભારમલ ગડા (લાકડીયા) ચિ. બીજલના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૨,૫૦૦/- શ્રીમતી કમલાબેન જયંતિલાલ આણંદજીભાઈ ગાલા (ગાગોદર) ચિ. વિશાલના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૨,૫૦૦/- શ્રીમતી મંજુલાબેન મનસુખ લખમશી ખુથિયા (ભચાઉ) ચિ. ભાવિનના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૨,૫૦૦/- શ્રી દામજીભાઈ ડાયાલાલ સતરા (નૂ. ત્રંબૌ) ચિ. રોહિતના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૨,૫૦૦/- શ્રી જયંતિલાલ બેચરભાઈ શાહ (નૂ. ત્રંબૌ) ચિ. હેતલના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૨,૫૦૦/- શ્રીમતી મંજુલાબેન જયંતિલાલ સતરા (મનફરા) ચિ. કૃપાના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૧,૧૦૦/- શ્રી વિનોદ માલશી ભયુભાઈ ગડા (મનફરા) ચિ. માર્જિનના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૧,૦૦૦/- શ્રીમતી નીતાબેન નવીનભાઈ ડુંગરશીભાઈ બોરીયા (આધોઈ) ચિ. જેનિકાના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૧,૦૦૦/- શ્રી રમેશ રૂપશીભાઈ વીરજીભાઈ સતરા (ત્રંબૌ) ચિ. ટિંવકલના લગ્નપ્રસંગે
- રૂ. ૧,૦૦૦/- શ્રીમતી હેમલતાબેન જયંતિલાલ ડુંગરશી છેડા (સામખીયારી) ૨૮મી લગ્નતિથિ નિમિત્તે
- રૂ. ૫૦૦/- શ્રીમતી પુષ્પાબેન હીતેન્દ્ર કાનજીભાઈ ગાલા (થોરીયારી) ચિ. નીકીના લગ્નપ્રસંગે

શ્રી વાગડ ડલા કેન્દ્ર દ્વારા રાહતના દરે મેડિકલ – સર્જિકલ કેમ્પ

મુખ્ય ફોટા પ્રથમ કવર પર

R.N.I. No. MAHBIL/2008/26656 WAGAD SANDESH : March - 2016 વાગડ સંદેશ :-માર્ચ ૨૦૧૬ • Date of Publication 5th of Every Month
Postal Reg. No. MCW/124/2015-2017 | Posted at Patrika Channel Sorting office, Mumbai - 400 001. on 5th & 6th of every month
(W.P.P Application for year 2016 Pending.)

Printed and Published by : DAMJIV. SAVLA, the Printer-Publisher,
For SHREE WAGAD KALA KENDRA the Owner;
Printed at: JAYANT PRINTERY, 352/54, J. S. S. Road,
Murlidhar Mandir Compound, Near Thakurdwar Post Office,
Mumbai-400 002. Phone: 2205 71 71;
Published at: SHREE WAGAD KALA KENDRA,
C-10, New Popatlal Bldg., P.L. Kale Guruji Marg,
Dadar (W.), Mumbai-400 028. Phone: 2430 36 49.
Editor: JAGASHI V. DEDHIYA

શ્રી વાગડ કલા કેન્દ્ર અને દાદર સ્થા. જૈન (કરસન લઘુ હોલ)ના યોગ કલાસીસની પિક્ચર

શ્રી વાગડ ગ્રેજ્યુએટ્સ એસોસિએશન - સુંદરમ્ પ્રેરિત સ્કોર મોર કાઉન્સેલિંગ

શ્રી ભયાઉ નવાગામ સ્નેહસરિતા સખીવુંદ

શ્રી લાકડીયા નારી વુંદ

